

Sunku mums būtų be vilties!
Be jos skausme kas suramintų!
Kas duotų širdžiai tiek ugnies?
Kas išvermę varge gamintų?

Ji mums brangiausia dovanai
Visur, kaip angelas, ji lydii
Ji mūs stiprybė, mūs drąsa!
Pats pragaras mums jos pavydii!

Lietuvos
Atgimimo Sąjuda

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL

Telef: FR 6-5416

Entered as second class matter
at the post office at
Chicago, Illinois.

EINA XVIII METUS

1964 SPALIS - OCTOBER 8

Nr. 20(938)

PATYS SAVE ŽUDOME

Ne vien okupantas kasa mums duobę, talkininkaujame ir mes...

Kai "Aušra" pažadino tautą atgimimo kovai ir nurodė jos didingą praeitį bei kelius ateičiai, ton kovon stojo ne vienas lietuvis, nors politinis dangus jokių vilčių nežadėjo.

Po "Aušros" susilaukiame karinės gėsiū balsu Dr. Kudirkos redaguojamame "Varpe", su aiškiu šūkiu - kovokime už laisvę!

Politinė Europos padėtis tada atrodo žymiai pastovesnė, nei šių dienų audringas kunkuliavimas. Kas tada galėjo tikėti, kad tokia galybė ir tiek amžių išsilaukusi, kaip carų Rusija, ims ir subirės. Stoti kovon tada prieš Rusiją, ištikrųjų, reikėjo tvirtu tikėjimo į tautos prisikėlimo galimybes ir geležinio užsispyrimo.

Ir iš anos gadybės mes turime visą eilę puikiausių laisvės kovotojų, nuostabių pasiryžėlių, tautinės kovos didvyrių. Apie tų laikų laisvės kovų išdavikus ar kvailingus mes, atrod, negirdėjome.

Po trumpo mūsų tautai laisvės periodo, likimas mums lėmė ir vėl vesti kovą už tautos laisvę. Tą kovą veda visa tauta - kiekvienas jos narys, likęs okupuotoje Lietuvoje ar pasitraukęs į užsienį.

Pirmieji mūsų laisvės kovų žingsniai buvo geri, gal net per geri, - per didelės entuziazmas kovai kartais ardė mūsų vienybę ir įnešdavo bereikalingų nesupratimų.

Ir štai, praslenka 20 metų, mes ap rimstame, entuziazmas atslūgsta ir kas metai kas kart didėjanti neviltingas braunasi į mūsų kovojančias eiles.

Atsiranda tos kovos dezertyrų, pavargusių mūsų brolių ilgai užtrūkusioje kovoje. O priešas kas kart vis daugiau ir daugiau meta pinigų ir pastangų mūsų eiles ardyti...

Ir kas įdomu, - ne eilinis lietuvis kovot ojas išsigandęs kovos, jis dar vis tebestovi atkakliai kovų gretose ir tebėra pasiryžęs kovą laimėti; jis aukoja pinigą, aukoja savo darbą ir nepraranda vilties. Kovą ima apiešiti mūsų inteligentai. Koks bausis kontrastas tarp Basanavičiaus ir Kudirkos laikų ir šių dienų! Tada inteligentai kūrė spaudą ir stoji kovon kviesdami masę - tautą juos pasekti, šiandien, - inteligentai pirmieji spaudoje meta šūki, - bolševikinė imperija per didelė, per galinga, padėtis nusirostovėjusi, reikia ko nors naujo daryti ir tt. ...

Nekalbant apie lietuvių komunistų spaudą, kuri niekad savo nuomonės neturėjo, už ją galvoji ir tebegalvoja Maskva, mūsų lietuviškos spaudos pirmieji pairimo reiškiniai (gudriai prieš pakišto mums "bendradarbiavimo" suvilioti) pasireiškia prieš porą, trejetą metų. Netrukus "Vienybės" vadovės - V. Tysliavienė ir S. Narkelūnaitė lekia į okupuotą Lietuvą, tiesia rankas Paleckiu ir kitiems okupanto pakalikams, lanko NKVD archyvus, nufotografuoja vieną kitą pastatą ir atsiradusios vėl čia mums aiškina, kad jau jos bendradarbiauja su... tauta!...

Su kokia tauta? Rusų? Su lietuviškom marijonėtom, tarnaujančiom rusui? Argi tie atstovauja kokią tautą? Pagaliau, ar toks "Vienybės" moterų "bendradarbiavimas" pasiekia tautą? Ne. Tautos mes šiandien pasiekti negalime, nes jos lūpos surakintos vergijos pančiais. Vienintelis kelias kuriuo mes dar galime palaikyti sąlytį - mūsų laiška i ir siuntiniai. Tai ir viskas. Nes joks mūsų laikraštis (išskyrus komunistų), jokia mūsų

knaga, joks albumas negali pasiekti pavergtųjų, viskas cenzūros sulaikoma. O mums siūlomas okupanto "bendradarbiavimas" yra geležinkelis vienais bėgiais ir vienos krypties - tik mums siūloma komunistinė propaganda, kad pradėtume tikėti į jų "laimingą gyvenimą" žemiškame rojuje ir pamirštume vesti laisvės kovą!

Neatsiranda pas mus šauklių raginančių tęsti kovą, ne. Neatsiranda pas mus naujų Kudirkų, nes tos mintys naujai iškeptų "liberalų" jau yra apšauktos kaip "pigus patriotizmas" (žiūr. tautinės minties žurnalą Margutis!) Už tai mūsų kova, netekdama naujai užžiebiamo kuro, sava liepsna ima pamažu slugti...

To negana. Prieš porą metų, tautinės minties "Dirvoje" p. V. Rastenis (pasirašęs B. K. Naujoko slapyvardžiu) meta naują mintį: esą, šių dienų sąlygose, maža vilties komunizmą nugalėti tais ginklais, kuriais kovojome iki šiol, - reikia... griežtis komunizmo studijų... Mintis aiški, nors kol kas dar labai nedrąsiai ir sukta pareikšta: nekovokime, nurinkime, vis vien iš to nieko nebus, - prisipirkime komunistinės literatūros ir imkime ją studijuoti...

Netrukus tas pats autorius išeina su drąsesniu pasiūlymu: ciniškai pasijuokęs iš tebekovojančių už laisvę lietuvių, savo pavyzdyje juos sukimšdamas į bunkerį, kviečia tas naujujų laikų "Kudirka" mesti tą kovos metodą ir išlįsti iš bunkerio, apsidairyti... esą... mūsų šūviai nebepasiekia priešų pozicijų... taigi, - išvada, - (savai me prašyte prašosi) eikime arčiau ir susipažinkime... Gal jis nebus toks blogas...

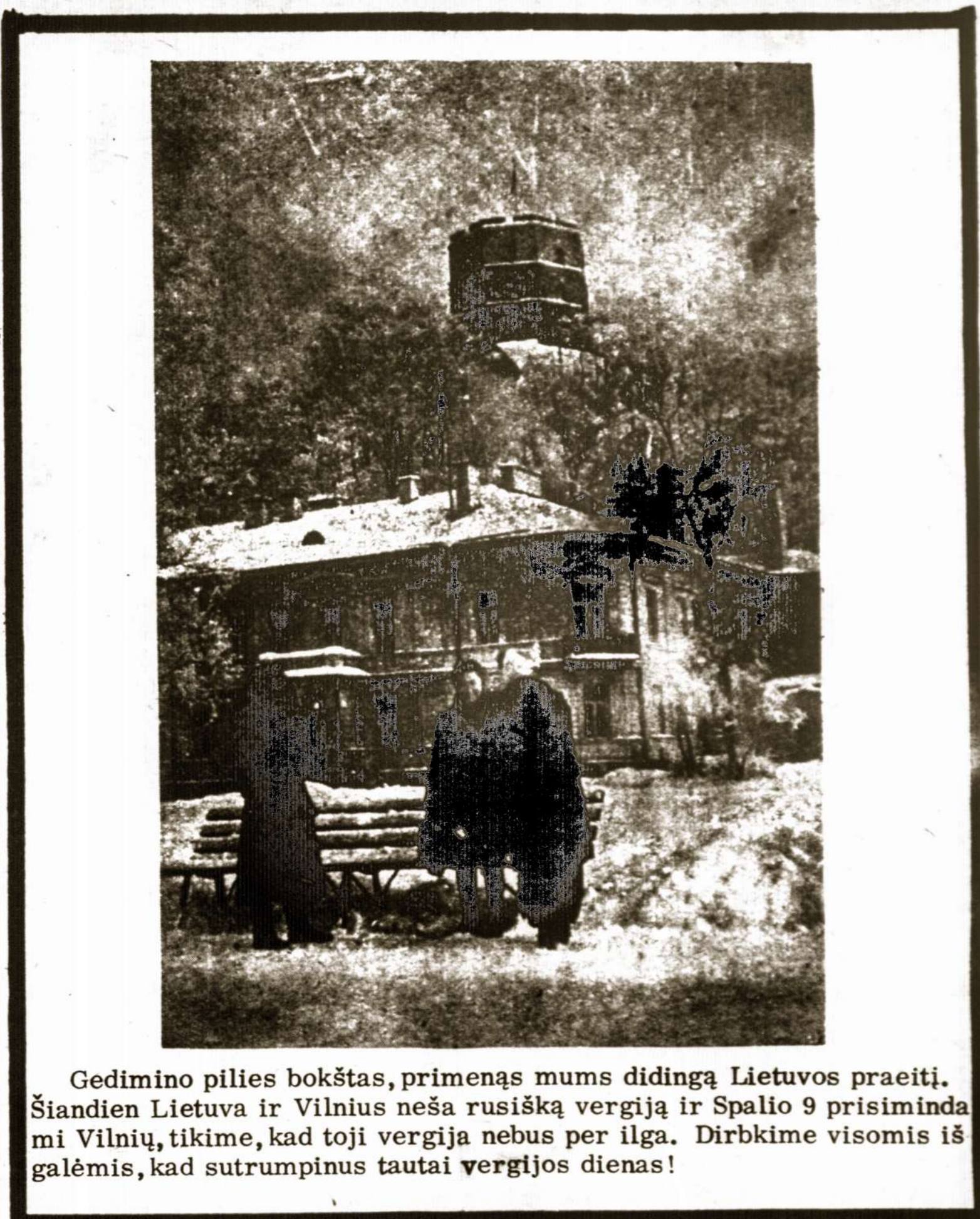
Tuo laiku gudriai mūsų spaudoje prakišamos nekultūriškos mintys, esą, ten ir ten Lietuvoje pastatytas didelis fabrikas... ten išvestas plentas...

o ten net kultūros rūmai! Komentariai, paprastai, labai kuklūs, arba net jokių! Pasiskaitai ir žinokis. Bet autoriai tų žinių turi tikslą: štai, žiūrėkite kaip Lietuvoje gerėja gyvenimas! Kiek naujų pastatų! Kiek naujų plentų! Koks tai "rojus" ir laimė gyventi po Maskvos globa...

Bet tose žiniose mes nerasime nei krislo apie suteikimą pavergtiems didesnės laisvės... Ne. Jie ir lieka pilna to žodžio prasme vergai, ir tik jūs, - ten Amerikoje sėdintieji susižavėkite mūsų gerove... ir pamirškite kovą už laisvę... kam gi ji bereikalinga, jei taip gera ten gyventi...

Beveik niekas iš mūsų jau nebedrįsta ar nebenori (klaiki koegzistencinė nuotaika!) aiškiai ir nedviprasmiškai pasakyti: mes kovojome ir kovosime už Lietuvos laisvę! Jei ten priešas net visų Lietuvos upių vandeni paverstų į pieną, jei kiekvienam vergui pastatytų po "mūrą", jei prigamtų pakankamai sviesto, mišrų ir drabužių... vis vien tie mūsų broliai ir sesės būtų Maskvos vergai! O kol jie bus Maskvos vergai - mes kovosime! Kovosime be atvangos, iki paskutinio atodūsiu ir kovą laimėsime!

Į šį "neviltingą ir nusiminimo koncertą" pastaromis dienomis įsijungo dar viena pavardė - tai buvęs mūsų karo atašė J. Lanskoronskis. Jo nuomone (straipsniai, visa eilė, tilpo irgi tautininkų "Dirvoje") - Rusija dabar yra tokia didelė ir tokia galinga, kad okupacija pavergtųjų užsiliks ilgesniai laikui ir reikia kažko ieškoti ir darytis... Aiškiai jis nedrįsta savo nusiminimo ir palūžimo atverti tik atsargiai primena (senai mums bolševikų kišamą mintį), kad... "pasidairę ar nerasime ir labai daug socialinių laimėjimų... Na, ponas pulkininke, tegul pripažinkime, kad tų "socialinių laimėjimų" daug... Ar jūs jau pasiryžęs dėl to grįžti į Lie-

Gedimino pilies bokštas, primenas mums didingą Lietuvos praeitį. Šiandien Lietuva ir Vilnius neša rusišką vergiją ir Spalio 9 prisimindami Vilnių, tikime, kad toji vergija nebus per ilgą. Dirbkime visomis išgalėmis, kad sutrumpinus tautai vergijos dienas!

tuva? Atrodo, kad ne. Ne "socialiniai laimėjimai", anot Jūsų, stabdo Jus sugrižti okupuoton Lietuvon, belaisvės nebuvimas ir vergija. Tad kam tuščiais svaikčiojimais nuodyti kovinę mūsų nuotaiką?

Kas krenta į akis, tai tokių ar panašių minčių pasirodymai tautinėje spaudoje (Dirva, Vienybė, Margutis). To nerasime socialistų spaudoj, - Naujienose ar Keleivyje, nerasime ir krikščioniškojo spaudoj - Drauge, Tėviškės Žiburiuose, Darbininke, nerasime nei "Nepriklausomoj Lietuvoj". Tai, atrodo, monopolis tautinės spau-

dos...

Tokių nusiminimo apaštaly turime jau ir jaunimo tarpe. "Liberalizmo" dvasia juos išvedė iš savo tėvų kermo ir jie nebemato, kad jų tėvų ir protėvių žemė liepsnoja kančių ir vergijos jūroj, savo ranką jie mielai tiesia užjausdami Amerikos negrus, nei savo kraujo brolius... O ne vienas tėvas ir motina, atitraukdami nuo savo burnos duonos kąsnį, leido tą sūnų palaidūną į mokslius, kad jis dabar lengva širdimi išduotų tėvymę.

BUDĖKIME, kad naiviųjų ar sąmoningai priešui tarnaujančių dvasia ne užkrėstų visos mūsų išveivijos.

JUODŪJŲ OFENZYVA

Nutilus demonstracijų klyksmui ir daužomų stiklų žvangėjimui, apvalius apilėštas krautuvų vitrinas, rudens saulutės atokaitoje galvoji sau žmogus, kad jei visų laisvių monopolio dar nepasisavino Afrikos sūnūs, vadinasi, šioje didelių laisvių šalyje gali ir tu turėti savo nuomonę.

Jei turite pilietinės drąsos ir jei gyvenate kiek atokiau nuo demonstracijų židinio, - atspausdinkite šį seno Rochesterio gyventojų atvirą žodį visiems.

Rinkimai dabar aptildė pradėtą negrų ofenzyvą tariamoms "lygybės" su baltaisiais teisėms gauti. Negrų judėjime, ypač šiaurės ir rytų Amerikos didmiesčiuose, komunistai turi labai stiprią įtaką. Tas faktas jau labai daug ką pasako.

Jei šiandien demonstracijos ir plėšimai nutilo, jie nutilo ne todėl, kad tos "lygios teisės" jau yra pasiektos, bet tik todėl, kad jų vadaai nustatė, jog dabar pavartoti laukiniai siuntimo metodai gali per anksti išbudinti iš letarginio miego baltuosius ir priversti juos (net ir ne respublikonus!) pabalsuoti už Goldwaterį, ieškant išsigelbėjimo iš atslenkančio visuotinio teroro. Toji tyla yra slogus lauki mas nežinomos rytdienos. Štai tų kovų "už lygybę" kai kurie

pavyzdžiai:

1) Policininkas besigindamas nuo jį atakuojančio su peiliu negro našu na puoliką... riaušės tęsiasi savaitę, daug sužeistų ir aplinkoje išplėtos krautuvės, butai. Padaryti milžiniški nuostoliai.

2) Policininkas nakties metu sustabdo ir areštuoja girtą negrę prosti tutę. Negrai "apgina" paleistuvę, apdaužo policininką ir per tris dienas siausdami po miestą plėšia krautuvės, butus ir daužo turtą.

3) Krautuvininkas pagauna negrę vagiant degtinę ir atima iš jos butelį... riaušės visą savaitę, plėšimai ir turto naikinimas.

Tai tik trys pavyzdžiai. Jų yra šimtai.

Ar jie neverčia susimąstyti kokių "lygybių siekia negrai ir ar iš viso jie yra verti bet kokios "lygybės". Prie ko visa tai veda? Prie teisės laisvai plėsti ir terorizuoti?

Ir štai, naujai išleistas "lygių teisių" įstatymas dabar man liepia tokius kaimynus "mylėti", kai jie atsieks į mano gyvenamą rajoną ar namą... Deja, tas įstatymas neturi jokio "inšiuorenso" mano biednai galvai langams, tvorelei ir net gyvybei. Ko gi daugiau gali tikėtis iš tų, kurie išmoko pastarose riaušėse nebeklusy-

ti net viešosios tvarkos dabotojų - policijos ir neturi jokio supratimo apie padorumą.

Aš gyvenau Amerikoje jau 44 metai ir per tą laiką jau du kartus praradau savo kuklų namelį, vis priverstas jį parduoti negrams atslenkant į rajoną žymiai žemiau rinkos kainos. Ir turiu prisipažinti, kad aš tiems negrams neįaučiu jokios neapykantos, nei aš pykstu ant jų... aš tik bijau jų.

Didieji valstybės ponai ir visų balyčių dignitoriai aiškina (kurie dažniausiai gyvena labai toli nuo negrų kvartalų...) kad negras yra toks pat žmogus, kaip ir visi. Kad jis turi tas pačias teises ir tokią pat sielą. Puiku. Tegul sau turi. Tik tegul nelenda į mano aplinką.

Kad jis liko sutvertas juodu, o aš baltu, deja, nei nuo manęs, nei nuo jo, nei nuo didžiųjų dignitorių nepriklauso, - kažkas, kažkur visa tai tvarko, kad vieni gimsta balti, kiti juodi, dar kiti geltoni. Kodėl taip yra, niekas iš žinovų mums nepaaiškina. Bet jei taip yra, jei taip akivaizdžiai ir taip ryškiai mes esame išskirti, vadinas, To, kuris mus tvėrė planuose kaip buvo numatyta, taip yra ir taip bus.

Imkime ir palyginkime ir iš kito taško.

Štai, - 1) naujai atvykę į šį kraštą pabėgėliai (vadinami dipukai) išEuropos, be turto ir kapitalo, palikę viską degančioje karo ugnyje ir 2) negrai, kurie čia Amerikoje jau virš 100 metų turi laisvę (išvaduoti iš vergijos kruvinu karu) judėti, kurti ir kilti ekonomiškai.

Rezultatai: 1) naujieji emigrantai (dipukai) laike 10-15 metų savo energijos ir darbo bei taupumo dėka beveik visi jau stovi tvirtai ant ekonominių kojų, - turi namus, imones, mašinas, vaikai išmoksinti ir sau senatvę aprūpinta. 2) Negrai, - virš šimto metų pragyvenę laisvi šiame visokių galimybių krašte, didelis ir labai didele dauguma liko tokiomis pat ubagais, kokiais buvo Lincoln laikais. Kas sulaukė jų pažnągą? Baltieji? Ne. Tinginystė, vagystės, muštynės, besaikis alkoholio vartojimas, narkotikai ir paleistuvystė buvotos priežastys, kurios neleido juodajai rasei pakilti aukščiau socialinio gyvenimo laiptais.

Norite dar vieno pavyzdžio? Štai: X mieste savivaldybė jiems pastatė kelis dangoraižius, moderniai įrengtus, su visais patogumais, su labai pigia nuoma. Žinot kas atsitiko? Po

- nukelta į 6 puslapį -

Už Vilniaus ir Aušros Vartų laisvę

Tautinio idealizmo dinamika

Tautinio idealizmo dinamika, - tai gaivalingas stiprios dvasinės kovos ir tampoje moralinis tautos dvasios atgimimas. Atgimimas, kurio kilmės šaknys yra giliai įaugę į tautos rusenančią sąmonę, į jos gyvybės kamieną. Šitoks moralinis tautos atgimimas yra atžymėtas tautinio idealizmo veržlumu ir jo gajais polėkais. Idealizmo pagrindas glūdi asmens ir tautos laisvės pripažinimas ir tikėjimas į to idealo įgyvendinimą. Ir nežūrinti tai, kad šiuo metu pripažintas laisvės principas nėra įgyvendintas, tačiau tautinio idealizmo dinamika, be jokių kompromisų kovoja ir žengia pirmyn, kad pažadėtus tautai teisės būtų praktiškai įgyvendintos.

Šiekiant šį idealą įgyvendinti yra būtina sąlyga, kad būtų išlaikyta tautos sąmonės gyvybė. Tautos sąmonės gyvybę sudaro šie pagrindiniai veiksniai: kultūra, tradicija - papročiai ir tautinio idealizmo dinamika. Tautos individualybės turinys geriausiai atsiskleidžia per tautinės kultūros pradus. Pagrindiniai tautinės kultūros pradaai yra kalba, menas ir mokslas. Kalba yra priemonė atskleisti tautos dvasią, parodyti jos sielos pasaulį. Per kalbą tauta išreiškia savo mintijimo gilumą. Ir, anot kalbininkų, -kalba yra priemonė dvasios ir proto sąmonės turiniui išreikšti. Kalba yra žmogaus

Ign. Andrašius

viršūjas regimas ženklas. Taigi, kas save laiko lietuviu, būtinai privalo mokytis lietuviškai, nes lietuvių kalba yra mūsų tautos žymė, kuri išskiria mus iš kitų tautų tarpo. Šiuo atveju labai svarbu, kad mūsų jaunoji karta gerai išmokytų ir nepamirštų savo tėvynės-motinos gimtosios kalbos. Kas jautų jai meilę ir taurų prie jos prisirišimą.

Mūsų tautos praeityje, jos valdovai savo karo žygiams atžymėjo ir įamžino Lietuvos vardą. Bet savo likiminių kovos kelyje lietuvių kalbai nebuvo lemta tapti valstybinio santykiavimo priemone. Ji liko kasdieninio gyvenimo lietuvių minčių išreiškėja ir jo buities tarpininkė. Ir tik dėl šitos priežasties lietuvių tauta žiloje seno vėje daug ko nustojo ir prarado.

Mūsų praeities istorijos lapai rodo, kad lietuvių daug savo kraujo ir dvasios turtų atidavė rytų, pietų ir vakarų kaimynams. Jie mūsų tautos kraujuje ir jos būde išaugusiais vaisiais didžiuojasi ir savinasi. Prisiminkime tik Adomą Mickevičių, E. Kantą ir kt. Mūsų tautos dvasioje amžiais brandintais kultūros gėlių žiedais papuošiame svetimųjų mokslo ir meno šventyklas. Tai skaudu ir žalinga mūsų praeities klaida. Bet ilgų amžių kelyje lietuvis kurdamas savo kasdienio gyvenimo buitį, kartu sukūrė didelius lobynus pasakų, dainų ir įvairios tautosakos. Savo kasdieninio gyvenimo santykiuose paliko labai daug gražių papročių, taurių tradicijų ir liaudies šokių bei įvairių kitų meninių apraiškų.

Tai yra senos ir garbingos tautos kūrybinė išdava. Tautos, kuri sugebėjo savo dvasinę gyvybę išreikšti gražiausiais kūrybos žiedais. Ir šie amžių bėgyje sukurti mūsų liaudies dvasinių turtų lobynai yra puiki priemonė išlaikyti mūsų tautos gyvybę ir ją apsaugoti nuo didžiųjų pavojų.

Daugelis mokslininkų tvirtina, kad tautinės minties šaknys siekia net antikinius laikus, kad tautiškas yra modernus reiškinys ir kad tautiško išsivystime gilią mintį yra įdiegusi žmogaus prigimties nemarioji kūryba. Taigi, anot Mazini, tautiškas yra tai, ką Dievas kiekvienai tautai skyrė žmonijos darbe. Bet man šiuo reikalu daugiau rūpi sustoti prie mūsų lietuviško tautiško. Mūsų tautiškas buvo nuspakvintas humanistiniais pradais. Jis išaugo iš mūsų tautos būdo savybių, todėl jis rėmėsi ne romantizmo mistika, bet gilaus proto galia. Ir šiuo atveju mūsų valstybės vyrai siekė ne kitus laisvės vardu pavergti, bet sudaryti tinkamas sąlygas, kad lietuviško tautiško pavėsyje galėtų tarpti ir žydėti mūsų krašto ūkiška ir dvasinė kultūra.

Kalbant apie mūsų tautiško dartinę buklę, jo raidą ir ateities galres, reikia turėti mintyje mūsų praeities sunkius istorinius įvykius ir išgyvenimus. Mūsų tautos likiminė padėtis yra labai panaši į tuos laikus, kada Maironis dainavo:

Tas ne lietuvis, kurs jos būdo, Jos žemės dainų nemylės! Neverks, kad patys sūnūs žudo, Kas verta meilės ir garbės.

Į tautinio idealizmo dinamikos turinį yra įpintas ne vien tik lietuviškos išlaikymo principas, bet ir tautos valios ryžtas, kad ji galėtų visokeriopai ugdyti ir stiprinti savo dvasinę kultūrą ir neleisti susilpnėti savo fizinėm pajėgum. Vadinasi, lietuviškos išlaikymo uždavinys tėra tik būtina priemonė, kad tautos sąmonės gyvybė būtų apsaugota nuo mirties. Todėl tauta turi išlaikyti ne vien tik savo gyvybę, bet ji turi sugebėti sutelkti savo dvasios kūrybinę galią, kad jos pagalba atskleistų savo tautos sielos kūrybinius polėkius. Tuo būdu tautinio idealizmo dinamika turi būti sujungta tampriais ryšiais su tautos praeities, dabarties ir ateities atliktais ir numatomais atlikti kūrybiniais darbais. Ir tariant prancūzų poeto Paul Valery žodžiais, - einame į ateitį žvelgdami į praeitį.

Tautos praeities žygiai ir jos prosenelių atlikti darbai turi skatinti ir grūdinti bendruomenės narius, kad jie ir sunkiose dabarties mūsų tautai likimo sąlygose savo nepalaužiama valia, energija ir ryžtu veržtųsi į savo tautai pripažintą laisvę, savo darbus nužymėtų būdingais kultūrinės kūrybos vaisiais. Tik kietos ir brandios asmenybės, išaugę iš lietuviškos gaivalingo troškimo, sugebės vesti tautą į pilnutinį laisvės idealo įgyvendinimą ir atlikti prasmingą žmogui ir tautai skirtą uždavinį!

Šiandien tėvynėje pasilikusius kankina skiepijamas dialektinis materializmas, griaujančioji dvasia rausiasi po lietuvių tautos dvasinį lobyną, be gailės naikina tautos išugdytą supratimą apie teisingumą, artimo meilę ir pasiaukojimą tėvynei, išprievar tauja žmogaus garbę ir sąžinės laisvę, be atodairos ruošia mūsų tautą galutinam išnykimo kapinynei. O svertur išklydusius smaugia materializmas ir skubėjimas greičiau pamesti lietuviškos dvasios gražų rūbą. Lietuviškos idėja šiandien yra dideliame bandymų kelyje. Yra didelis pavojus, kad ji gali virsti tik šventadienių drabužiu, kurį dėvime tik kelis kartus metuose, per per didžiąsias šventes. Vėliau saugiai kabiname į spintą, gal kada nors vėl reikės su juo pasirodyti. Tai ženklas, kad lietuviškos idėja norime paversti be gyvybės turinio atsiminimų seniena. O reikėtų, kad di namiškos lietuviškos išlaikymo idėja mus lydėtų kiekviename žingsnyje, degančiais troškimais prasiskverbtų į mūsų mintis, jausmus ir darbus. Tik galingai deganti lietuviškos idėja mūsų širdyse gali virsti tuo didžiuoju ginklu mūsų Lietuvos laisvinimo darbe.

Pagal Markso mokslą, ateities gyvenime tautos turėtų išnykti, jų vietoje atsiradus tautiško atspalvio nebeturinčiam bendruomenėi. Tat šiuo atveju kiekvienas tautiško pasireiškimas pagal Markso doktriną, yra nepageidaujamas. Tautos turi nivelintis ir išnykti, kad jų vietoje galėtų atsirasti internacionalinė žmonijos masa.

Kapitalistinėje sistemoje yra pavojus žmogui paversti bedvasiniu gamybos įrankiu. Žmogaus dvasios pradai palengva miršta ir užleidžia vietą materializmo pagimdytam skubėjimo rūpesčiui ir rytdienos netikrumui. Šitokioje būklėje žmogaus gražius vidinius nusiteikimus pakeičia bedvasinė materializmo aplinkuma ir beidėjinė rutina. Tik stiprios asmenybės, apsišarvavusios geležine valia ir nepalaužiamu ryžtu gali išlikti nepalietos. O kiekvieno lietuviu pareigą apsi drausti prieš tuos realius pavojus. Justi didelę atsakomybę prieš istoriją ir mūsų tautos ateitį. Budėkime, kad materializmas nenustelbtų mūsų tautinio idealizmo! Idealizmo, apie kurį dainavo mūsų atgimimo dainius Maironis, gaivinančiais Varpo aidais kėlė iš miego V. Kudirka, ugningais žodžiais bylojo Vaižgantas Tumas ir visa eilė anos gadynės idealistų. Jų pranašingi žodžiai pasiekė mūsų tautos gyvybės sąmonę, sužadino mūsų širdyse laisvės ilgesį. Ir per aukas, kančias ir didelį tautinį idealizmą sužibėjo jų puoselėtos laisvės idealas.

Pavergtas lietuvis tėvynėje jaučia didelę meilę ir pagarbą savo tėvų kalbai, papročiams. Jis ir kovoja už visa tai. Reikia, kad išklydęs lietuvis į platų pasaulį irgi gyventų tomis idealistinėmis kovos ir išlikimo mintimis, kokiomis gyvena pavergtas mūsų brolis ir sesuo. Tada laimėjimas bus užti krintas!

Kas valdo Ameriką ?

Toks klausimas kyla dažnam amerikiečiui ir kitataučiu, kuriam nėra vistiek kaip nepastovi yra JAV užsienio politika, kaip Amerikos autoritetas laikosi pasaulyje, kaip ji pralošia vieną ėjimą po kito ir kokios "revoliucinės" bėdos ją vargina viduje.

Paprastai sakoma, kad Ameriką valdo prezidentas. Taigi labai svarbu, kad juo būtų asmuo geriausias iš geriausių, visos tautos pasitikėjimą turintis. Bet prezidentas irgi yra žmogus. Jį veikia partija, kongresas, vyriausias teismas, viešoji opinija ir patarėjai. Jis nėra visiškai laisvas ar savistovus. Tik ypatingų sprendimų atvejais jis yra vienasis, kaip buv. prez. H. Trumanas savo atsiminimuose sako, prisiminęs momentą, kai jam reikėjo vienam tarti žodį dėl atominės bombos numetimo ant Hirošimos ir Nagasaki.

Užtat nenustabu, kad "tam tikros" jėgos stengiasi "parinkti" patarėjus ir sekretorius prezidentui. Tuo ypač rūpinasi New Yorko "internacionalistai" ir Harwardo "mokslininkai".

Kaip "The Cross and Flag" žurnalo leidėjas J. Smith vienam iš savo leidinių rašo, net dažnas kandidatas į JAV prezidentus pirmiau turi būti patvirtintas vieno iš pasauliųjų didžiųjų klubų, kurį jis vadina "Treason Club".

Vadinasi, Ameriką valdo prezidentas, bet jo šešėlyje yra "tam tikros jėgos", kurios visuomenei paprastai nematomos, nežinomos. Todėl pasisakę prezidentų biografijas, rasime tokių išsireiškimų: "The Presidency is splndit misery"; "This is the prison. I'm the prisoner", kalbant apie Baltuosius Rūmus,

Kad prezidento užnugaryje veikia "tam tikros jėgos", ypač koegzistencijos su komunistiniu pasauliu, mums rodo ne vien Franklin Delano Roosevelto veikla su sovietų agentais (Alfiss ir kt.) Jaltos, nepasisekusi Kiaulių įlankos invazija Kuboje, bet ir J. F. Kennedy nužudymas.

Paprastam amerikiečiui yra aišku, kad prez. J. F. Kennedy nužudė ne viešas "maniakas" Oswaldas. Bet yra jėgų, kurios "kažkokiais" sumetimais bijo surasti tikruosius nužudymo kaltininkus. Net vadinamos Warren komisijos tyrinėjimo pranešimas neduoda aiškaus atsakymo. Daug žodžių

bet trūksta tikrų faktų nušvietimo.

Taigi, pridėjus dar vidaus neramumus dėl integracijos, kas rinkimų išvakarėse laikinai nesikartoją, kyla klausimas, kiek ilgai truks iki baltoji penkiakampė žvaigždė pasidarys... raudona?

Pasikartojančios revoliucijos mažesniuose Pietų Amerikos kraštuose JAV pašonėje, ir spalvotųjų sukelti neramumai, inspiruoti komunistų ar "Black Muslem", yra ne kas kita, kaip repetitijos pamit didžiausią bastioną prie Potomacko upės.

Kas valdo Ameriką ir prie ko ji eina, laikas susirūpinti net "The Movement for Democratic Action" patriotams... EDV. KARNĖNAS

Vardan Tos Lietuvos!

VIENINGAS IR NUOŠIRDUS DARBAS

Jau kaip ir į tradiciją įėjo, kad Tautos Šventę Nottinghamame (Anglijoje) ruošia LAS skyrius. Šiais metais minėjimas praėjo įspūdingai ir gražios vienybės ženkle. Puošnioje salėje gausiai dalyvaujančius notinghamiečius papildė Anglijos Vietininkijos Valdybos suruošta 40 asmenų ekskursija londoniečių, o iš Mansfieldo atvažiuavusieji net žymiai praplėtė ir meninę programą.

Oficialioje dalyje po atidarymo (O. Petravičius ir K. Develkis), kun. J. Kuzmickis savo įdomioje paskaitoje, peržvelgęs 20 metų tremtį, pavyzdžiais įrodė kaip lietuvis, būdamas ilgesnį laiką atsiskykęs nuo savųjų, save nuvertina, o kartais net ir sunaikina. Jis nustoja nuovokos, kad lietuvių vertingumas priklauso ne nuo jo namo, automobilio ar banko knygutės, bet nuo to, kas jis yra. Gi būti jam reikia visų pirmiausia geru lietuviu. Čia glūdi jo tikroji vertė ir savigarba.

Meninė dalis buvo tiesiog nuostabi! Puiki, taip glostė lietuviškus jausmus, kad kartais ir ašara talkėsi nuriėdėti per skruostus. Čia matėsi ir mažieji pipirukai, gražiai atrodąs jaunimas, suaugusieji ir visi su tautiniais rūbais!

Nemaža susilaukė katučių Mansfieldo mažieji, kurie gražiai pašoko

vieni ir su Nottinghamo tokių pat grupe, o šokiams grojo pati jų vadovė p. Jasevičiūtė, kuri taip pat ir eilėrašė "Neužmiršk" su įsijautimu padeklamavo.

Nottinghamo tautinių šokių grupė, pažįstama daugeliui Anglijos lietuvių kolonijų visuomenei, gerai išpildė tris šokius ir įtikino žiūrovus dar kartą, kad yra puikiai parengta. Ji jų vadovė V. Gasperienė savo švelniu solo, pritariant E. Vainorienei kanklėmis, perkėlė žiūrovus į romantikos

laukus... O taip pat Nottinghamo jaunuolės kvartetu jausino klausytojus "Oi neverk, motinėle".

Pabaigai linksmai nuteikė inscenuotas duetas "Vai kur buvai dieduk mano...", kurį su puikia vaidyba išpildė E. Vainoriene ir Jasevičiūtė.

Garbė nenuilstantiems kultūrininkams, garbė mažųjų ir jaunimo vadovėms! Tenepaklupdo jūsų tremtis, kaip ji ilgai besitęstų!

P. M.

Nottinghamo (Anglijoje) jaunųjų šokėjų grupė išpildo programą tautinės šventės metu.

Nottinghamo (Anglijoje) šokėjos ir dainininkės su savo vadovėmis E. VAINORIENE ir V. GASPERIENE

KNYGOS

Dr. J. Prunskis MOKSLAS IR RELIGIJA. Išleido "Lietuvių Dienų" leidykla 4364 Sunset Blvd. Los Angeles Calif. 1964m. 142 psl. Kaina \$ 2.00

Knygoje autorius supažindina skaitytoją su žymiausių mokslininkų pasakymais apie mokslo ir religijos santykį. Gaunama LD leidykloje ir pas knygų platintojus.

Nerima Narutė RELIKVIJOS, poezija. Lyriniai natūrmortai. Išleido LD leidykla. 72 psl. Viršelis P. Jurkaus. Kaina \$ 2.00.

"Relikvijos" yra pirmas autorės rinkinys, kuriame telpa 54 lyriniai eilėraščiai, atauti gimtosios žemės grožiu.

VISIEMS lietuviams po ranka turėtina knyga: Asmenų ir Dievybių VARDYNAS. Gausus vardų rinkinys, po 4 ir 5 vardus kiekvienai dienai. Kaina tik \$ 3. Gaunama - Anis Rūkas, 712 West 17 Place, Chicago, ILL 60616

LAISVOJI LIETUVA
FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.
Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igaliotas leidėjas - V. KAČINSKAS

Redaktorius - A. J. KAULĖNAS

Administratorius - K. RADVILA

Prenumerata metams \$ 5. Atskiras numeris 20 c.
Subscription per year \$ 5 20 c. per copy

GARBĖS LEIDĖJAI: J. Bagdonavičius, St. Jakubickas,
Dr. K. Liutkus, Br. Macianskis ir L. Virbickas

VILNIAUS DIENA

Nėra jokios abejonės, kad anuo pokario metu (1920-39) Vilniaus krašto lietuvių kova prieš lenkų okupaciją buvo ir liks vienu iš skaisčiausių puslapių Lietuvos istorijoje.

Vilniaus krašto lietuvis vedė realią kovą, pareikalavusią kruvinių gyvybių aukų, kančių kalėjimuose, teroro kankinių ir tt. Jis nepalūžo, nors buvo gundomas Judo sidabru ir grąšinamas bausiu kalėjimu.

Prisimindami šiandien Vilniaus Dieną - Spalio 9, prisiminkime sudėtis mūsų tautos brolių aukas siekiant laisvės ir pasiryžkime būti vertais tų garbingų kovotojų, kurie kovą ištvėrė iki galo, iki laimėjimo. Tokio kovinio užsispyrimo ir entuziazmo kaip tik mums šiandien labai reikia! Kada jau ne vienas mūsų tautos sūnus palaidūnas žodžius apie meilę

Tėvynei apšaukia "pigiu patriotizmu" kada kitų tautų sąskaiton nulenkiama galva, tada mums reikia jūsų, vilniečiai, pavyzdžio ir ryžto ištvėrti ir šioje audroje kovojant už tautos laisvę! Argi ne panašiai ir jums kalbėjo lenkas okupantas - nutilkime, pasi duokime, jūsų patriotizmas yra juokingas, - štai Lenkija! Štai jūsų viltis. Nepalūžot. Pasirinkote geriau mirtį, kalėjimus, išstrėmimus ir kančią bei pajauką, bet savos Tėvynės neišdavėt! Garbės Jums kovotojai!

Šiandien vedame jau bendrą kovą ir už Vilniaus ir už Lietuvos laisvę. Paduokime rankas, suglauskime grątas, tvirtai kaip plienas težinokime vienu viena kelią - kelią į tautos laisvę!

PAVIENIAI ARTOJAI KULTŪROS DIRVOSE

Kartais iškyla klausimas: kas svarbiau, pavienis žmogus ar drauginis veikimas? Taip, pirmiausia eina individas - asmuo su jo dvasinėm, kūrybinėm galiom, su gabumais ir valios veržlumu. Ir visuomenėje reikia itin vertinti paskirų asmenų privačią iniciatyvą, vienišų pastangų atliktus kūrybinius darbus.

Visi nekantriai laukiame B. Pūkelevičiūtės filmo "Aukso žąsis" pasirodant ekrane. Bus gražu pasigerėti ne vien idiomu gyvai supintos pasakos turiniu, bet sykiu ir aktorės Birutės pajėgumu įvykdyti didelio užmojo darbus. Jau "Milžino paunksmės" pastatymas mus stebino ir žavėjo. Tik tai atkaklūs užsispyrėliai pasiekia laimėjimų, kaip pvz. J. Kapočius su L. Enciklopedija, B. Kviklys su "Mūsų Lietuva", Ružancovas su "Knygų lentyna", Lietuvių opera Čikagoje, tėvai su lituanistinėm mokyklom etc. Džiugina žinia, kad jau ir antras filmas - Jurgio Jankaus "Velio bala" eina į ekraną. Tai puikus pionieriški žingsniai lietuviško filmo mene. Jie pramins taką, gal būt, ir didesniams, tikrai reprezentaciniam lietuviškam filmui. Rimti mėginimai yra naudingi kaip patyrimas ateičiai. Pas mus ir pinigų atsiranda, jei tik aišku, kad užsimitas darbas atliekamas rimtai ir žinoviškai, aukštu lygiu.

Stepas Zobarskas su Manyland leidykla yra dar vienas brangus mūsų kultūros darbininkas, kuriems turime skirti daugiau dėmesio ir padėkos. Tas vienas asmuo leidžia knygą po knygos - mūsų rinkinę literatūrą angliškai visuomenei susipažinti. Vertimai tikrų žinovų puikiai atliekami, knygos gražiai apipavidalintos. O tai vienas sunkiausių darbų, kuris pareikalauja gilaus sugebėjimo ir daug valandų atidaus rūpesčio. Dar ir nemaža pinigų tenka sukelti. Tiesiog nuostabu, kad tai atlieka vienas privatus asmuo. Tai pavyzdys, kaip reikia kultūrinį darbą dirbti: pasirinkti sau mėgtą sritį, kuri visiškai apleista (nes atrodo sunkiai įveikiama) ir - atkakliu ryžtingumu siekti tikslo.

Dabar kaip tik S. Zobarsko leidyklai pasiūlo naują dovaną - Vinco Krėvės "Skerdžius" angliškai. Tai pati prasmingiausia apysaka mūsų žymiojo autoriaus, kurį Dr. A. Sennas sprendė esant vertą Nobelio premijos. Apdovanokite savo draugus amerikiečius pasigėrėtina lietuvių kūrybos knyga.

Stasys Motuzas (Vokietija) siūlo išvesti gražų paprotį: pasveikinimo atvirukus siuntinėti draugams ir pažįstamiems Tautos šventės proga! Žinoma, tada atpultų reikalas ginčytis, koki tie atvirukai turi būti, lietuviški ar angliški bei vokiški. Būs sudaromas tautinis ryšys saviškių tarpe, būtų labai aišku, kas dar nepamiršo savo tautinių brangenybių, kam dar svarbu minėti savos valstybės atstatymą. Geras pasiūlymas, originalus ir tautiniam jausmui ugdyti naudingas. Ar kas juo susižavės? Ar dar galima mus atitraukti nuo bizniško šablono, automatinio sekimo paskui kitus?

Ir kokių rafinuotai gudrių rinkiminių propagandos būdų dabar pavartojama, tai stebėtis reikia! Garsaus Yale universiteto kapelionas Dr. W. Coffin, šią vasarą keliavęs po Indiją suprakalbomis universitetų auditoriuose, sako, nieko nepelkęs, tik - liepę kiekvieną naktį melstis, kad... Goldwateris nebūtų išrinktas. Šią jo kelią apmokėjo Valstybės Depart-

ŠIE RINKIMAI-KOVA TARP KAIRIŲ ir DEŠINIŲ

Po II pasaulinio karo nei vienas prezidentinis kandidatas čia Amerikoje nebuvo taip plačiai prieš rinki-

J. KADAGYS

mus puolamas, juodinamas, kaip dabartinis respublikonų kandidatas sen Barry Goldwateris. Paprastai tai daro opozicija, bet šį kartą atsirado ir respublikonų partijoje užminančius aukštus postus (sen. Javitt, Keating) kurie pasisako, kad savo partijos kam didato nerems. Kyla klausimas - kodėl? Kur čia šuo pakastas? Kodėl šį kartą jaučiama žymi opozicija prieš Goldwaterį ir pačioje respublikonų partijoje? Juk jis buvo nominuotas kam didatu triuškinančia pergale?!

Tiesa, demokratai irgi turi savo žymių politikos veikėjų, kaip Alabamos gubernatorių Wallas, sen. S. Thurmond, kuris dėl demokratų politikos net pasitraukė iš demokratų partijos ir perėjo į respublikonus. Įdomus mums senatoriaus Thurmond pareiškimas, kodėl jis perėjo prieš pat rinkimus iš demokratų į respublikonų partiją. Jis pareiškė, kad šio krašto gyventojų dauguma yra nusivylusi dabartinės vyriausybės "nowin"- nelaimėti užsienio politika, jėg nepaprastu išlaidumu, prekyba ir ekonomine pagalba šio krašto priešams komunistams. Jei kas sugebame šaltai ir ramiai galvoti, kokios mes be-

mentas Vašingtone (W. Bukley)

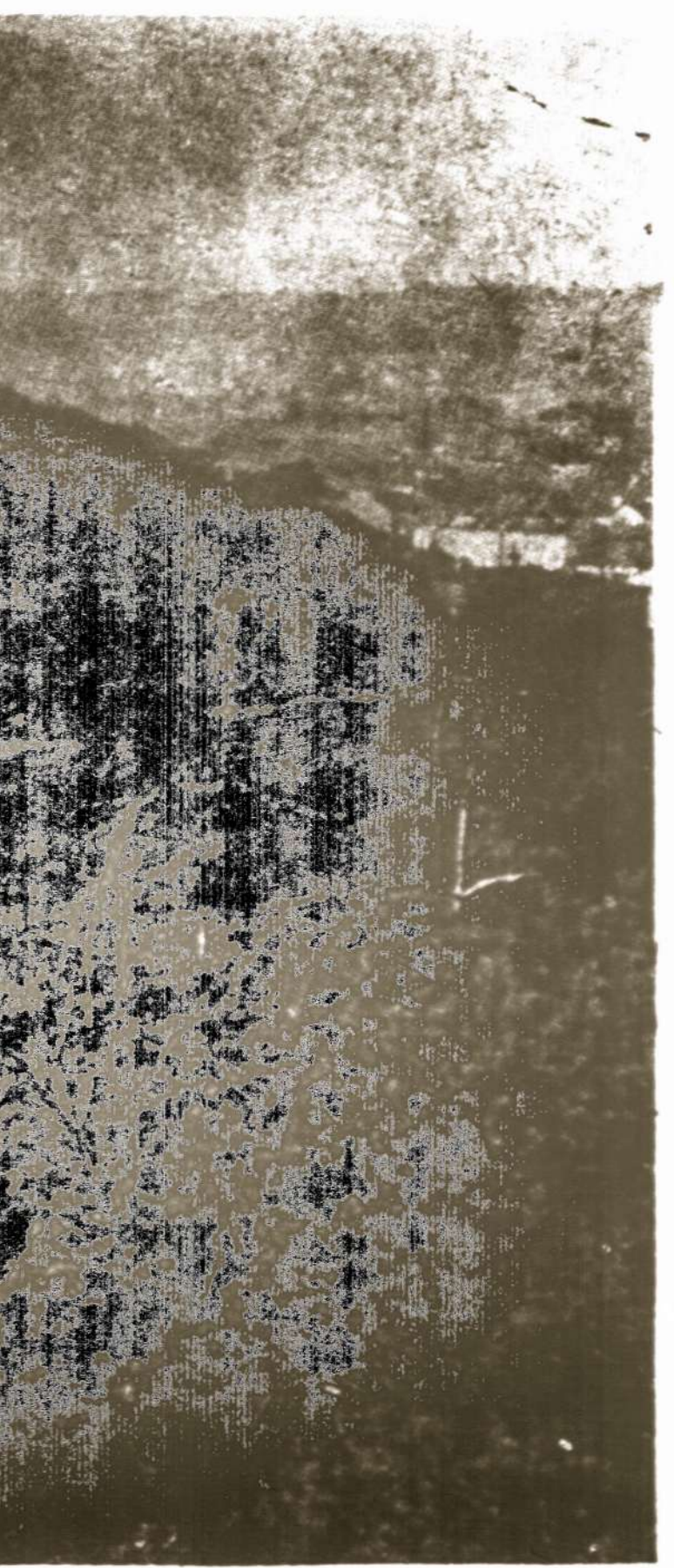
Warreno komisija prezidento Kennedžio nužudymui tirti savo darbą baigė ir raportą atidavė viešumai. Bet spaudoje rašoma, kad idomiau yra tame Warreno raporte ne tai, kas jame surašyta, bet tai, kas pasistengta neįrašyti. Iš septynių komisijos narių keturi nubalsavo kai kuriuos bylos dokumentus pasiūsti į Nacionalinį Archyvą, slaptą skyrių. Vienas iš likusių trijų narių, rep. S. Ford, ne sėkmingai reikalavo tuos dokumentus įterpti į oficialų pranešimą. Ar šie dokumentai, patekę į archyvą, bus dar prieinami kam nors studijuoti ar gal dings užmarštyje - neaišku. Warreno komisija nusprendė, kad Oswaldas komunistiniai ryšiai nieko bendro neturi su prezidento nužudymu. Bet rep. J. Pillion sako, kad tai yra priešinga faktams. Girdi, visai aišku, kad Oswaldas buvo paruoštas žudymui ne kieno kito, kaip komuni zmo.

A. L.

būtume partijos, turėsime pasakyti, kad šie kaltinimai yra labai pagrįsti ir rimti.

Mes jau anksčiau šio laikraščio skiltyse esame minėję, kad prieš Goldwaterį šį kartą išėjo visas kairysis kaip demokratų, taip ir respublikonų blokas. Į kovą aktyviai įsijungė ne tik šio krašto kairieji, kurie čia save dažniausiai vadina "liberalų" vardu, bet net ir kitų kraštų kairysis elementas. Žinoma, jau nekalbant apie komunistus, kurie Goldwaterį laiko savo mirtinu priešu! Štai, Amerikos komunistų partijos vadas Gus Hall žodžiu ir raštu smarkiai puola Goldwaterį, atvirai giria prez. Johnsoną už jo pastangas baigti šalį karą ir žada jam savo partijos visuotinę paramą... Į tą Goldwaterio priešų bloką aktyviai jungiasi ir komunisto bosas Nikita... Tai aiškus kišimasis į kitos valstybės vidaus reikalus. Bet iš Nikitos tikėtis ar reikalauti džentelmeniškumo iš viso negalima, Juk tai yra gan menko išauklėjimo ir išsilavinimo, storžievis gerokai neaprašytas burliokas. Jis tas savo savybes neabejotinai "įrodė" aname atmintiname JTO posėdy kur nusiavęs batą juo daužė stalą... Nikita Kennedy rinkiminėje kompani-

- nukelta į 6 puslapį -

ŠTAI IR VILNIUS ANT KALVOS... GRAŽI SOSTINĖ LIETUVOS

Ar mes už duoną mesime akmeniu?

Vartau "Laisvosios Lietuvos" Nr. 18. Straipsnis "Verta susimąstyti". Ką autorius sako, viskas tiesa, tačiau norom nenorom ateina mintis, kad mums, lietuviams, gal reikėtų daugiau negu tikėtai susimąstyti. Gra-

žu palyginti respublikonų ir demokratų rinkimines platformas, deja, mes puikiai žinome, ko verti priešrinkiminiai pažadai... Tad ypač šiuo atveju gal geriau vieton žodžių palyginti abiejų partijų ir mūsų veiksmus. Daugelis mūsų lietuvių, o ypač čia

gimusieji, yra smarkiai palinkę į demokratų pusę. Nesiginkime, - ateina Vasario 16 minėjimas, - kviečiame kalbėtoju senatorių Douglas, tautinių šokių šventė - atsiranda Čikagos buvimistras Daily su savo svita, turim taip pat ir lietuvių demokratų organizaciją. Lankstomės prieš juos, pataikaujame. Už ką? Ką jie mums duoda? Štai ką: kai stengėmės prastumti rezoliucijas pro senatą ir kongresą Lietuvos reikalui, sen. E. M. Dirksen man atsakė... "pridedu jums savo pareiškimų senatę kopiją. Juos padariau pristatydamas pažodžiui jūsų rezoliuciją."

Senatorius Douglas per kelis laiškus ir mūsų atstovams išsisukinėjo ir tebeišsisukinėja. Iš 13 senatorių pristačiusių rezoliucijas, 9 yra respublikonai. Jų tarpe yra ir senatorius Goldwateris. Iš 51 kongresmanų pristačiusių mūsų rezoliucijas, 28 yra respublikonai... Knygoje "None dare call it treason" (Niekas to nedrįsta vadinti išdavimu), autorius dokumentaliai įrodo kaip komunistai ir jų pakalikai Vašingtone, prisidengę demokratų ar liberalų vardais, pardavė mūsų tautą ir virš bilijono kitų žmonių Maskvos vergijai! Jie per demokratų partiją ir per Jungtinių Tautų farsą jau ir JAV užvaldė aukščiausią teismą, sunaikino jaunosios kartos morale, pavertė pajauka užsienio politiką, numušė mokslo lygį, griaua ekonomiją, užvaldė unijas ir tt. Visi nebedaug bereikia, kad pagal žydėlio Lenino pranašystę, Amerika palūžtų iš vidaus. O jei Amerika kristų, kas beatsispirtų tarptautiniam komunizmui? Kas beliktų iš mūsų pastangų išlaisvinti Lietuvą?

Žinant šiuos faktus, ar tik... "verta susimąstyti"?... Man atrodo, kad jau tikrai mums visiems turėtų būti aišku.

Kai prieš keletą dienų kalbėdamasis su senatorium Dirksenu suabejojau, ar mūsų, tautinių mažumų, parama sen. Goldwateriui kartais nepakenks, mesdama prieš jį amerikiečių šovinistinius elementus, senatorius atsakė: "Mūsų pratijos platformoje mes ne tik tvirtai, bet ir nuoširdžiai pareiškėme savo poziciją pavergtųjų tautų reikalui. Tai reiškia, kad visi amerikiečiai turi suprasti tų tautų problemas ir ne tik joms domėtis, bet ieškoti kelių ir priemonių, kaip mūsų pažadus joms (pavergtoms tautoms) ištesėti... "Jis toliau pareiškė, kad ypatingai mūsų, kurie pažįstame komunizmą, parama būtų labai vertinga. Aš esu tikras, kad žodžiu "parama" jis neturėjo mintyje mūsų kelių tūkstančių balsų, bet mūsų pastangas pažadinti į komunistinį letargą kritusias amerikiečių mases.

Taip atrodo, kad dalis amerikiečių jau padudo. Ta dalis mums ir mūsų švenčiausiems siekimams yra (ne vien žodžiais) palanki. Dabar priklausys nuo mūsų, ar mes "už duoną akmeniu" bandysime atsilyginti... O gal ir mes tik "mąstysime" bijodami net išsižioti?

R. V. MIŠAUSKAS

Minėdami kovą, nepamirškime ir kritusiųjų...
Nuotrauka - V. A. Račkausko

LAISVOJI LIETUVA
FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.
Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igaliotas leidėjas - V. KAČINSKAS

Redaktorius - A. J. KAULĖNAS

Administratorius - K. RADVILA

Prenumerata metams \$ 5. Atskiras numeris 20 c.
Subscription per year \$ 5 20 c. per copy

GARBĖS LEIDĖJAI: J. Bagdonavičius, St. Jakubickas,
Dr. K. Liutkus, Br. Macianskis ir L. Virbickas

VILNIAUS DIENA

Nėra jokios abejonės, kad anuo pokario metu (1920-39) Vilniaus krašto lietuvių kova prieš lenkų okupaciją buvo ir liks vienu iš skaisčiausių puslapių Lietuvos istorijoje.

Vilniaus krašto lietuviai vedė realią kovą, pareikalaujančią kruvinių gyvybės aukų, kančių kalėjimuose, teroro kankinių ir tt. Jis nepalūžo, nors buvo gundomas Judo sidabru ir grąšinamas bausiu kalėjimu.

Prisimindami šiandien Vilniaus Dieną - Spalio 9, prisiminkime sudėtą mūsų tautos brolių aukas siekiant laisvės ir pasiryžkime būti vertais tų garbingų kovotojų, kurie kovą ištvėrė iki galo, iki laimėjimo. Tokio kovinio užsispyrimo ir entuziazmo kaip tik mums šiandien labai reikia! Kada jau ne vienas mūsų tautos sūnus palaidūnas žodžius apie meilę

Tėvynei apšaukia "pigiu patriotizmu" kada kitų tautų sąskaiton nulenkiama galva, tada mums reikia jūsen, vilniečiai, pavyzdžio ir ryžto ištvėrti ir šioje audroje kovojant už tautos laisvę! Argi ne panašiai ir jums kalbėjo lenkas okupantas - nutilkime, pasi duokime, jūsų patriotizmas yra juokingas, - štai Lenkija! Štai jūsų viltis. Nepalūžot. Pasirinkote geriau mirtį, kalėjimus, ištrėmimus ir kančią bei pajuką, bet savos Tėvynės neišdavėt! Garbė Jums kovotojai!

Šiandien vedame jau bendrą kovą ir už Vilniaus ir už Lietuvos laisvę. Paduokime rankas, suglauskime grątas, tvirti kaip plienas težinokime vienu viena kelią - kelią į tautos laisvę!

PAVIENIAI ARTOJAI KULTŪROS DIRVOSE

Kartais iškyla klausimas: kas svaibiau, pavienis žmogus ar drauginis veiklumas? Taip, pirmiausia eina individas - asmuo su jo dvasinėm, kūrybinėm galiom, su gabumais ir valios veržlumu. Ir visuomenėje reikia itin vertinti paskirų asmenų privačių iniciatyvą, vienišų pastangų atliktus kūrybinius darbus.

Visi nekantriai laukiame B. Pūkelevičiūtės filmo "Aukso žąsis" pasirodant ekrane. Bus gražūs pasigerėti ne vien įdomiu gyvai supintose pasakos turiniu, bet sykiu ir aktorės Birutės pajėgumu įvykdyti didelio užmojo darbus. Jau "Milžino paunksmės" patatymas mus stebino ir žavėjo. Tik tai atkaklūs užsispyrėliai pasiekia laimėjimų, kaip pvz. J. Kapočius su L. Enciklopedija, B. Kviklys su "Mūsų Lietuva", Ružancovas su "Knygų lentyna", Lietuvių opera Čikagoje, etc. vai su lituanistinėm mokyklom, etc. Džiugina žinia, kad jau ir antras filmas - Jurgio Jankaus "Velio bala" eina į ekraną. Tai puikūs pionieriški žingsniai lietuviško filmo mene. Jie pramins taką, gal būt, ir didesniams, tikrai reprezentaciniam lietuviškam filmui. Rimti mėginimai yra naudingi kaip patyrimas ateičiai. Pas mus ir pinigų atsiranda, jei tik aišku, kad užsimotas darbas atliekamas rimtai ir žinoviškai, aukštu lygiu.

Stepas Zobarskas su Manlyland leidykla yra dar vienas brangus mūsų kultūros darbininkas, kuriems turime skirti daugiau dėmesio ir padėkos. Tas vienas asmuo leidžia knygą po knygos - mūsų rinktinę literatūrą angliškai visuomenei susipažinti. Vertimai tikrų žinovų puikiai atliekami, knygos gražiai apipavidalintos. O tai vienas sunkiausių darbų, kuris pareikalauja gilaus sugebėjimo ir daug valandų atidaus rūpesčio. Dar ir nemaža pinigų tenka sukelti. Tiesiog nuostabu, kad tai atlieka vienas privatus asmuo. Tai pavyzdys, kaip reikia kultūrinį darbą dirbti: pasirinkti sau mėgiamą sritį, kuri visiškai apleista (nes atrodo sunkiai įveikiama) ir - atkakliu ryžtingumu siekti tikslo.

Dabar kaip tik S. Zobarsko leidyklai pasiūlo naują dovaną - Vinco Krėvės "Skerdžius" angliškai. Tai pati pramlingiausia apysaka mūsų žymiojo autoriaus, kurį Dr. A. Sennas sprendė esant vertą Nobelio premijos. Apdovanokite savo draugus amerikiečius pasigėrėtina lietuvių kūrybos knyga.

Stasys Motuzas (Vokietija) siūlo įsivesti gražų paprotį: pasveikinimo atvirukus siuntinėti draugams ir pažįstamiems Tautos šventės proga! Žinoma, tada atpultų reikalas ginčytis, koki tie atvirukai turi būti, lietuviški ar angliški bei vokiški. Būsu sudaromas tautinis ryšys saviškių tarpe, būtų labai aišku, kas dar nepamiršo savo tautinių brangenybių, kam dar svarbu minėti savos valstybės atstatymą. Geras pasiūlymas, originalus ir tautiniam jausmui ugdyti naudingas. Ar kas juo susižavės? Ar dar galima mus atitraukti nuo bizniško šablono, automatinio sekimo paskui kitus?

Ir kokių rafinuotai gudrių rinkimieks propagandos būdų dabar pavartojama, tai stebėtis reikia! Garsaus Yale universiteto kapelionas Dr. W. Coffin, šią vasarą keliauęs po Indiją suprakalbomis universitetų audit oriose, sako, nieko nepeikęs, tik - liepę kiekvieną naktį melstis, kad... Goldwateris nebūtų išrinktas. Šitą jo kelionę apmokėjo Val stybės Depart-

mentas Vašingtone (W. Bukley) Warren'o komisija prezidento Kennedy'io nužudymui tirti savo darbą baigė ir raportą atidavė viešumai. Bet spaudoje rašoma, kad įdomiausia yra tame Warren'o raporte ne tai, kas jame surašyta, bet tai, kas pasistengta neįrašyti. Iš septynių komisijos narių keturi nubalsavo kai kuriuos bylos dokumentus pasiūsti į Nacionalinį Archyvą, slaptą skyrių. Vienas iš likusių trijų narių, rep. S. Ford, ne sėkmingai reikalavo tuos dokumentus įterpti į oficialų pranešimą. Ar šie dokumentai, patekę į archyvą, bus dar prieinami kam nors studijuoti ar gal dings užmarštyje - neaišku. Warren'o komisija nusprendė, kad Oswald'o komunistiniai ryšiai nieko bendro neturi su prezidento nužudymu. Bet rep. J. Pillion sako, kad tai yra priešinga faktams. Girdi, visai aišku, kad Oswaldas buvo paruoštas žudymui ne kieno kito, kaip komuni žudymo.

A. L.

ŠIE RINKIMAI-KOVA TARP KAIRIŲ ir DEŠINIŲJŲ

Po II pasaulinio karo nei vienas prezidentinis kandidatas čia Amerikoje nebuvo taip plačiai prieš rinkimus puolamas, juodinamas, kaip dabartinis respublikonų kandidatas sen Barry Goldwateris. Paprastai tai daro opozicija, bet šį kartą atsirado ir respublikonų partijoje užminančius aukštus postus (sen. Javitt, Keating) kurie pasisako, kad savo partijos kam didato nerems. Kyla klausimas - kodėl? Kur čia šuo pakastas? Kodėl šį kartą jaučiama žymi opozicija prieš Goldwaterį ir pačioje respublikonų partijoje? Juk jis buvo nominuotas kan didatu triuškinančia pergale?!

J. KADAGYS

Tiesa, demokratai irgi turi savo žymių politikos veikėjų, kaip Alabamos gubernatorių Wallas, sen. S. Thurmond, kuris dėl demokratų politikos net pasitraukė iš demokratų partijos ir perėjo į respublikonus. Įdomus mums senatoriaus Thurmond'io pareiškimas, kodėl jis perėjo prieš pat rinkimus iš demokratų į respublikonų partiją. Jis pareiškė, kad šio krašto gyventojų dauguma yra nusivylusi dabartinės vyriausybės "nowin"- nelaimėti užsienio politika, ps nepaprastu išlaidumu, prekyba ir eko nomine pagalba šio krašto priešams komunistams. Jei kas sugebame šaltai ir ramiai galvoti, kokios mes be-

bitume partijos, turėsime pasakyti, kad šie kaltinimai yra labai pagrįsti ir rimti.

Mes jau anksčiau šio laikraščio skiltyse esame minėję, kad prieš Goldwaterį šį kartą išėjo visas kairysis kaip demokratų, taip ir respublikonų blokas. Į kovą aktyviai įsijungė ne tik šio krašto kairieji, kurie čia save dažniausiai vadina "liberalų" vardu, bet net ir kitų kraštų kairysis elementas. Žinoma, jau nekalbant apie komunistus, kurie Goldwaterį laiko savo mirtinu priešu! Štai, Amerikos komunistų partijos vadas Gus Hall žodžiu ir raštu smarkiai puola Goldwaterį, atvirai giria prez. Johnsoną už jo pastangas baigti šaltąjį karą ir žda jam savo partijos visuotinę paramą... Į tą Goldwaterio priešų bloką aktyviai jungiasi ir komunisto bosas Nikita. Tai aiškus kišimasis į kitos valstybės vidaus reikalus. Bet iš Nikitos tikėtis ar reikalauti džentelmeniškumo iš viso negalima, Juk tai yra gan menko išauklėjimo ir išsilavinimo, storžievis gerokai neaptašytas burliokas. Jis tas savo napytas neabejotinai "irodė" aname atmintiname JTO posėdy kur nuslavęs batą juo daužė stalą... Nikita Kennedy rinkiminėje kompani-

- nukelta į 6 puslapį -

gimusiai, yra smarkiai palinkę į demokratų pusę. Nesiginkime, - ateina Vasario 16 minėjimas, - kviečiame kalbėtoju senatorių Douglas, tautinių šokių šventė - atsiranda Čikagos burmistras Dailly su savo svita, turim taip pat ir lietuvių demokratų organizaciją. Lankstomės prieš juos, pataikaujame.. Už ką? Ką jie mums duoda? Štai ką: kai stengėmės prastumti rezoliucijas pro senatą ir kongresą Lietuvos reikalui, sen. E. M. Dirksen man atsakė... "pridedu jums savo pareiškimų senate kopiją. Juos padariau pristatydamas pažodžiui jūsų rezoliuciją."

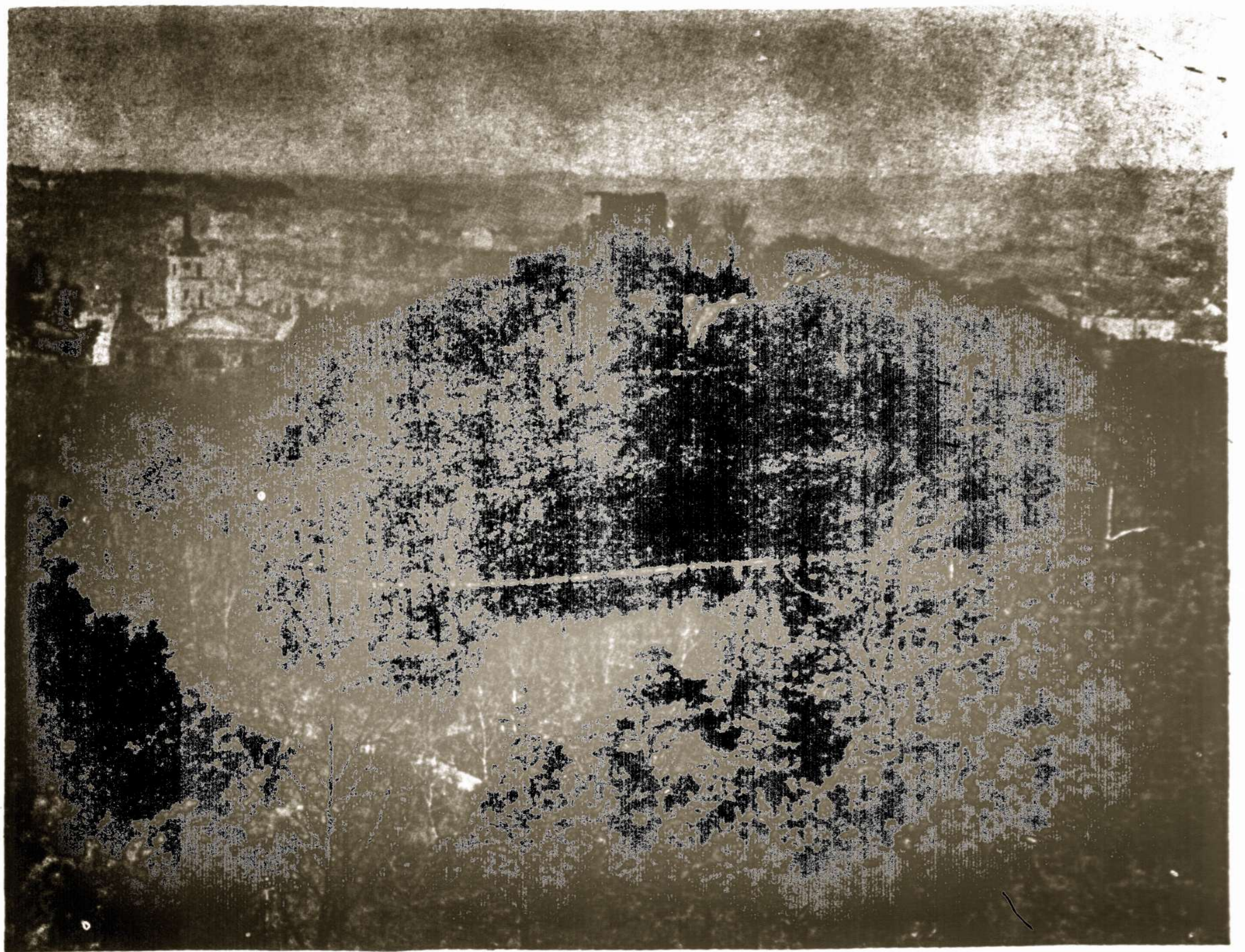
Senatorius Douglas per kelis laiškus ir mūsų atstovams išsisukinėjo ir tebeišsisukinėja. Iš 13 senatorių pristačiusių rezoliucijas, 9 yra respublikonai. Jų tarpe yra ir senatoris Goldwateris. Iš 51 kongresmanų pristačiusių mūsų rezoliucijas, 28 yra respublikonai... Knygoje "None dare call it treason" (Niekas to nedrįsta vadinti išdavimu), autorius dokumentaliai įrodo kaip komunistai ir jų pakalikai Vašingtone, prisidėngę demokratų ar liberalų vardais, pardavė mūsų tautą ir virš bilijono kitų žmonių Maskvos vergijai! Jie per demokratų partiją ir per Jungtinių Tautų farsą jau ir JAV užvaldė aukščiausia teismą, sunaikino jaunosios kartos moralę, pavertė pajuką užsienio politiką, numušė mokslo lygį, griaua ekonomiją, užvaldė unijas ir tt. Visai nebedaug bereikia, kad pagal žydėlio Lenino pranašystę, Amerika palūžtų iš vidaus. O jei Amerika kristų, kas beatsispyrėtų tarptautiniam komunizmui? Kas beliktų iš mūsų pastangų išlaisvinti Lietuvą?

Žinant šiuos faktus, ar tik... "verta susimąstyti"?... Man atrodo, kad jau tikrai mums visiems turėtų būti aišku.

Kai prieš keletą dienų kalbėdamasis su senatorium Dirksenu suabejojau, ar mūsų, tautinių mažumų, parama sen. Goldwateriui kartais nepakenks, mesdama prieš jį amerikiečių šovinistinius elementus, senatorius atsakė: "Mūsų pratijos platformoje mes ne tik tvirtai, bet ir nuosirdžiai pareiškėme savo poziciją pavergtųjų tautų reikalui. Tai reiškia, kad visi amerikiečiai turi suprasti tų tautų problemas ir ne tik joms domėtis, bet ieškoti kelių ir priemonių, kaip mūsų pažadus joms (pavergtoms tautoms) ištesėti... "Jis toliau pareiškė, kad ypatingai mūsų, kurie pažįstame komunistą, parama būtų labai vertinga. Aš esu tikras, kad žodžiu "parama" jis neturėjo mintyje mūsų kelių tūkstančių balsų, bet mūsų pastangas pažadinti į komunistinį letargą kritusias amerikiečių mases.

Taip atrodo, kad dalis amerikiečių jau pabudo. Ta dalis mums ir mūsų švenčiausiems siekimams yra (ne vien žodžiais) palanki. Dabar priklausys nuo mūsų, ar mes "už duoną akmeniu" bandysime atsilyginti... O gal ir mes tik "mąstysime" bijodami net išsižioti?

R. V. MIŠAUSKAS

ŠTAI IR VILNIUS ANT KALVOS... GRAŽI SOSTINĖ LIETUVOS

Ar mes už duoną mesime akmeniu ?

Vartau "Laisvosios Lietuvos" Nr. 18. Straipsnis "Verta susimąstyti". Ką autorius sako, viskas tiesa, tačiau norom nenorom ateina mintis, kad mums, lietuviams, gal reiktų daugiau negu tikta susimąstyti. Gra-

žu palyginti respublikonų ir demokratų rinkimines platformas, deja, mes puikiai žinome, ko verti priešrinkiminiai pažadai... Tad ypač šiuo atveju gal geriau vieton žodžių palyginti abiejų partijų ir mūsų veiksmus Daugelis mūsų lietuvių, o ypač čia

Warreno komisija prezidento Kennedy'io nužudymui tirti savo darbą baigė ir raportą atidavė viešumai. Bet spaudoje rašoma, kad įdomiausia yra tame Warren'o raporte ne tai, kas jame surašyta, bet tai, kas pasistengta neįrašyti. Iš septynių komisijos narių keturi nubalsavo kai kuriuos bylos dokumentus pasiūsti į Nacionalinį Archyvą, slaptą skyrių. Vienas iš likusių trijų narių, rep. S. Ford, ne sėkmingai reikalavo tuos dokumentus įterpti į oficialų pranešimą. Ar šie dokumentai, patekę į archyvą, bus dar prieinami kam nors studijuoti ar gal dings užmarštyje - neaišku. Warren'o komisija nusprendė, kad Oswald'o komunistiniai ryšiai nieko bendro neturi su prezidento nužudymu. Bet rep. J. Pillion sako, kad tai yra priešinga faktams. Girdi, visai aišku, kad Oswaldas buvo paruoštas žudymui ne kieno kito, kaip komuni žudymo.

Minėdami kovą, nepamirškime ir kritusiųjų...
Nuotrauka - V. A. Račkausko

Tarptautiniai vėjai

Kuomet vasarą Amerikos didmiesčiuose temperatūra pakila iki 90 F. o prie tos aukštos temperatūros dar prisideda padidinta drėgmė, tuomet mums lieka neramu ir mes svajojame apie miško pavėsį ar pajūrio vėjelį. Tuo atveju vėjas yra gaivinantis ir malonus, karščio įtaką mažinantis. Bet tas pats vėjas tampa destruktivus, jei išsvysto didelį greitį, galis su naikinti viską, ką sutinka pakeliui. . . Esama dar ir visai kitokių vėjų, pavadinime juos tarptautiniais vėjais, kurie neretai neigiamai veikia kultūrinę ir socialinę sritį.

Nelengva buvo įskurti mūsų išeišiams, vadinamiems dipukais, čia prieš keliolika metų atvykusiems. Dauguma jų atvažiavo su šeimomis ir pradėjo kurti iš nieko naujų gyvenimų. Nenuostabu, kad palikę vaikučius namie, abu (vyras ir žmona) tvėrėsi darbo ir to ryžtingo darbo pasekmes mes dabar stebime. Daugelis medžiaginiai tvirtai atsistojo ant kojų, kas, neabejotina, yra pagrindas ramiam ir kultūringam gyvenimui. Būdami užimti darbu, labai dažnas pernelyg išitraukė ir taupymo "meną", nei nepastebėdami tų tarptautinių, jų aplinkoje siūlančių vėjų, kurie ypač palietė jų atžalyną.

Kokie tie vėjai ir kuriuo būdu jie veikia?

Turime čia nemažai rašytojų, kurie planingai darbuojasi, norėdami išauklėti tarptautinį individą. Jei abu tėvai dirba, vaikai paveikiami lengviau pašalinių įtakų. Pirmoje eilėje griunama darba atlieka įvairios komikų knygalaiškės. Ar daug rasime tose demoralizuojančiose knygalaiškėse tradicinių moralės dėsnių, arba

sakysim, tėvynės meilės? Pagarbos tėvams? Tikėjimui į Dievą? Anaipol. Per tuos šposingus, gudriai sugalvotus, labai neestetiškus spalvotus paveikslukščius n u o s e k l i a i liejami į jaunų vaikų sielas demoralizuojantieji nuodai. Tai pirmasis tų tarptautinių vėjų pūstelėjimas, kuriu siekiama iš vaiko padaryti nedrausmingą, nepareigingą, palaidos moralės individą.

Gal daug ką geresnio duoda TV programos ar kinematografi? Arba, ar maža yra įvairiausių, ypač seksualinio pobūdžio (taigi ir pornografinių) pigių knygelių, kurios visiškai laisvai viešai platinamos, teršiančios jautrią jaunuolio sielą.

Bet to dar negana! Norima, kad ir iš praeities tautos sūnūs nesisemtų sau stiprybės. Žeminimas tautos vadų ir praeities didvyrių yra ta tų tarptautinių rašytojų - kurtariausių būdas slopinti patriotizmą. Žvilgtėkite tik į "Americas History by Todd and Curti", kurioje su pašaipu sakoma, kad Amerikos patriotai sukūrė legendą apie Jurgį Vašingtono dievišką savybę.

Ar nepanašiai okupuotos Lietuvos istorijos vadovėliuose žeminama mūsų tautos praeitis? Ar jos didvyriai paminimi? Ne. Jie tik trumpai ir čiausia su pastabomis apie jų feodalinus polinkius, tartum pajaukai išskirti. Iš šitaip sufalsifikuotos istorijos "sužinome", kad visa tautos ir valstybės istorija buvusi tik savimeilių, garbėtroškių ar degeneratų vadų pastangos išnaudoti silpnusius, atseit liaudį. Išpučiamas vadinamas "klasikinės Kovos" momentas. . . nors tuomet tų klasių priešingybų dažnu atveju

ir visai nebuvo.

Meilė kraštui iš kurio esi kilęs arba kuriame gyvenai, yra patriotizmas arba nacionalizmas. Ir mes vertiname tokį jausmą kaip garbingą. Gi daugelis tų kairiųjų liberalų rašytojų stačiai suniekina tikėjimą į Dievą, pajaukia tėvynės meilę ir žemina tradicinius moralės nuostatus.

Taigi, profanuodami istoriją jie lygiai tą patį daro ir su tikyba. Einama net tiek toli, kad K. Marksas prilyginamas Kristui ir tvirtinama, kad. . . abu, taigi Marksas ir Kristus, buvo "revoliucijos vadai". Ir dažnai gali rasti krikščioniškos tikybos pavadinimą kaip "žydiškai krikščioniška"-judeo-christianism, nors mes gerai žinome, kad neapykantos ir meilės skelbimas tai du priešingumai.

Smunka moralė, nes jaunuolis neberanda atramos nei savo tautos meilėje, nei dieviškų įstatymų drausmėje.

Tai kokių dar kitų jums reikia tarptautinių vėjų, jei priaugančioji karta stengiamasi iš pagrindų demoralizuoti, paruošti juos grupinei arba kolektyvinei visuomenės sistemai. Ar tai nėra planingas Amerikos demokratinės sistemos artinimas prie sovietinės- komunistinės? Todėl ir matome čia išibrovusius sovietų sirpatikus visur, - pradėdant vyriausybės aukštomis įstaigomis, spauda, T. V., radio ir baigiant darbininkų unionomis, mokyklomis ir bažnytinėmis

VEIKLI ŠOKĖJŲ GRUPĖ ANGLIJOJE

Bradfordo Taut. Šokių Grupė "Atžalynas" uoliai dalyvauja visų parengimų programose. Mūsų vardą garbingai atstovauja kasmet rengiamame Pabaltijo valstybių vakare ir Priešbolševikinio Tautų Bloko koncerte Bradfordo. Neseniai grupė šoko televizijos BBC Barn Dance programoje ir gavo gražiausių atsiliepimų.

Padėkos tikrai yra nusipelnė visos grupės šokėjos, o ypatinai jos vadovė, energingoji Ona Peleckienė. (Kairėje) "Atžalyno" šokėjos iš kairės, - K. Lyčaitė, O. Dutkevičiūtė J. Anužytė, R. Dičpetrytė, A. Gudaitė, B. Balčiūnaitė ir vadovė O. Peleckienė.

(Dešinėje) O. Peleckienės vadovaujama jaunųjų šokėjų grupė, kuri savo darbais ir pasiryžimu nenori atsilikti nuo vyresniųjų sesių.

organizacijomis. Ir nėra ko stebėtis jei jų visų sutartinio ir planingo veikimo dėka tarptautinis internacionalizmo vėjas išsiskverbia į visus gyventojų sluoksnius.

Ar yra kokia išėitis? Ar galima pasipriešinti šioms internacionalizmo vėjams, kuriuos taip uoliai "pučia" sovietiniai simpatikai, prisiden-

ge "kairiųjų liberalų" vardu. Yra išėitis. Jau nebetoli tas laikas kada šioji problema bus išspręsta iš esmės: jei prezidentinius rinkimus laimės Goldwateris, - nutils tie tarptautiniai vėjai ardę Amerikos moralinį ir politinį kūną!

K. GRAUDENIS

Amerikos lietuviai

Pagal Jono Žiliaus surinktus statistinius duomenis jau 1899 metais JAV buvo 270.000 lietuviai. Valdžios statistiniai duomenys rodo, kad nuo 1899 m. iki pirmojo pasaulinio karo į Ameriką įvažiavo 252.594 lietuviai 14-45 metų amžiaus. Tai buvo jauna ir tvirta jėga. Per tą patį laiką į Lietuvą grįžo 19.171 lietuvis. Šiuos atėmus iš bendro skaičiaus lieka dar labai įspūdinga suma - 233.423. Tai gi, drauge su senai šiame krašte gyvenusiais lietuviais susidaro virš pusės milijono (508.423). Beto, tenka pažymėti, kad Amerikoje anuomet buvo dar daugiau lietuvių, nes absčiai jų įvažiudavo pasivadinę lenkais ar gudais ir nepatekdavo į valdžios vedamą statistiką kaip lietuviai. Tai tik oficialūs statistiniai duomenys, parodą įvažiavusių lietuvių skaičių, ir nekalba apie natūralių prieauglių, o jis turėjo būti nemažas.

Nepaslapstis, kad pirmųjų emigrantų dauguma nežinojo kurios jie yra tautybės. Tad senuoju įpročiu glaudėsi prie lenkų. Mat su lenkais galėdavo susikalbėti. Taip lenkų prieglobstyje pradėjo kurtis pirmos lietuviškos draugijos ir parapijos. Bet lietuviai vis vien jautė savo tautinį skirtumą ir netrukus pradėjo galvoti apie lietuvių kunigus, savo bažnyčias ir

lietuviškas parapijas. Ir taip prasidėjo lietuvių kova už atsipalaidavimą nuo lenkų įtakos. Lenkams tas labai nepatiko. Kova tęsėsi keliolika metų, buvo teismų, kalėjimų ir muštynių.

Dideli Lietuvos patriotai - kun. Burba ir Dr. J. Šliupas aktiviai įsijungia į šią kovą dėl lietuvių. Šie abu veikėjai gyvu žodžiu ir per anuometinę lietuvišką spaudą kėlė lietuvių tarpe tautinį, politinį susipratimą. Jie pirmieji pradėjo sąmoninti ir burti lietuvius į katalikiškas, tautines, ekonomines ir švietimo organizacijas. Ir štai XX šimtmečio pradžioje didesnioje lietuvių kolonijoje steigiasi stambiosios pašalpinės organizacijos, kurios netrukus apima visas lietuviškas Amerikos kolonijas

Po tų visų kovų su lenkais lietuviai tada turėjo 115 lietuviškų parapijų, keliolika parapijinių mokyklų, 3 dienaščiū, vieną einantį 3 kartus savaitėje, vieną du kartus į savaitę, 7 savaitraščius, 5 mėnesinius. Turėjo per tūkstantį sušelpimo draugijų, du susivienijimus, šimtus klubų, nemažai švietimo, meno draugijų ar klubų ir kitokių organizacijų.

Tai va, ką tas žaliąsis kaimo jaunimas padarė, kuris pradžioje turėjo net 46% beraščių!

J. MIŠKINIS

66-oji tąsa

Vadas mano, kad ilgesnis mūsų pasilikimas šioje pozicijoje yra pavojingas, nes jiems kiekvienu metu galinti ateiti pagalba. Laukti sutemų ilgą laiką. Tenka dabar rizikuoti ir kaip galima skubiau atsipalaiduoti nuo priešo. Jis pasiūlo tokį planą: mes abu su Perkūnu, dengiami jų ugnies, turime pasitraukti į dešinę nuo mūsų užimto kaimelio esantį mišką. Jį pasiekus, mes sava ugnimi turime padėti kaimelyje likusiems jo vyrams atsipalaiduoti ir pasitraukti į kairėje pusėje esantį mišką. Ir tai būtų mūsų išsiskyrimas, nes jie toliau mus lydėti jau nebegalės ir nebe bus prasmės, nes mes esame jau išaiškinti ir teks slapstantis trauktis, o tatai padaryti bus, anot jo, žymiai lengviau susiskaldžius į grupes po du ar tris. Mums nieko kito nelieka, kaip tik priimti jo pasiūlymą. Pagaliau, jis pakankamai išmintingas ir šioje padėtyje gal net vienintelis. Juk niekas negalės dabar atspėti, ar ištikrųjų mūsų priešas turi vilties susilaukti sau paramos? . . . Jei susilauks aiškų, mums bus žymiai blogiau ir tada jis galės mus atakuoti ir sunaikinti. Bet jei priešas nesusilauktų paramos, - dabartinėmis savo jėgomis jis mums nepavojingas, nes negausu kokiems nors puolimams ar frontinei atakai. Tuo labiau, kad jis neturi sunkesnių ginklų, nes jie iki šiol nebuvo įjungti į kovą. Tada mūsų pasitraukimui būtų parankesnis laikas tada, kai sutemtu.

Na, vadas nutarė nerizikuoti ir neilaukti. Pasirengiame pasitraukimui. Kiek leidžia kautynių aplinka "atsisveikiname" su savo bičiuliais, arčiau esantiems palinkėdami laimingo sugrįžimo į savo stovyklą. . . Paspaužčiame vadui ranką, dėkojame ir pamažu šliaužiame tarp nuodegalių į dešinį kaimelio pakraštį. Nuo čia iki

miško mums dar liks pakankamai atviro ploto gerokai virš 400 metrų. Tame plote nesimato jokio didesnio griovio ar daubos. Tai dirvonas, apžėlęs sodria žole, kuri, aišku savaime, mums bus labai puiki uždanga nuo priešo akių.

Mūsų draugužiai suintensyvina savo ugnį, vadinasi, mes galime daryti pirmuosius perbėgimus. . .

Jei šioje padėtyje galėtume šliaužti nepasikeliant nuo žemės, visai galimas dalykas, priešas mūsų net nepamatytų, nes mus gerai dengtų aukšto žolė. Bet žemė yra taip kieta ir taip sudžiūvusi, kad jau po pirmųjų mūsų bandymų alkūnių ir delnų oda ima skaudžiai gelti ir mums nieko kito nebelieka, kaip tik gužomis perbėgimai. . .

Nutariam pirmąjį šuolį daryti tiek ilgą, - iki priešas pastebės ir atidarys į mus savo ugnį.

Bėgame. . . Mes buvome beveik vidurkelyje tarp miško ir kaimelio, kai pirmoji kulka šniokšdama nuningiavo dirvonu žolėmis. . .

Sugulėm. Šūviai skrenda mūsų kryptimi, bet jie nėra tikslūs ir liekia pakankamai aukštai. Mes nematome priešo, aišku ir priešas nemato mūsų. . . Vėl bando me šliaužti. Čia žemė kiek minkštesnė, bet vis vien per kieta. . .

Kurį laiką ilsimės ir atgavę kvapą vėl pašokame perbėgimui, šį kartą jau žymiai trumpesniam. . .

Artėdami į mišką, mes atsiduriame nažoje pamiškės pievutėje, kuri jau žaizmiai žemiau mūsų bėgto paviršiaus ir dabar jau jaučiamės pakankamai saugūs.

Netrukus mes jau miške. Nedelsiame.

Paskubomis artėjame mišku į mūsų priešų pozicijas, atsidurdami jiems iš šono. Tiesa, distancija vis vie lieka nemaža, bet mūsų kai ir menka ugnis jiems turės būti labai nemaloni. . .

Stovėdami prisiglaudę prie medžių kamienų, atidarome ir mes savo ugnį į priešą!

Mūsų dideliame nustebimui, jie net nebando atsisauyti, dingsta pakalnėje!

Mes jų nebeatome ir nieko nebegirdime iš tos pusės.

Ten kaimelio pusėje matome mūsų draugus gan tvarkingai besitraukiančius į pamiškę, esančią priešingoje kaimelio pusėje, žiūrint iš čia. . . Sudiev, draugai! - mintimis atsisveikiname su mūsų palydovais ir po minutės kitos mes liekame du. . . palikti savo likimui. . .

Nėra jokios prasmės ir mums čia

ilgai laukti. Išimame spinas ir metame tuos stribų šautuvus miško žolėn - jie mur s nebereikalingi, nes pabalgėm šovinius. . . Liekame vėl su savo draugužiais automatais. . .

Be jokių didesnių nuotykių mes atsipalaiduojame nuo stribų ir sulaukė nakties, visu spartumu pasukame namų pusėn! Namų! Atrodo taip senai bematytų ir taip pasiilgtų!

O vistik užtruko net dvi dienos, kol mes pasiekėm savo stovyklavietės mišką. Mūsų dideliame nustebimui, ne vien Subačiaus- Viešintų apylinkės buvo pripildytos okupanto ginkluotomis pajėgomis, - jų buvo net mūsų apylinkėje! Ne retam kaime matėme koncentracijas sunkvežimių ir karių. Nebuvo abejonės, - vyksta didelis ir plataus masto miškų valymas.

Pirmas mums smūgis, kurį mes gavome grįžę iš Žaliosios miškų, buvo nemaloni staigmena - mes neradome mūsų nuolatinio ryšininko ir talkininko, gyvenančio X vienkiemyje. Vienkiemis buvo paleistas pelenais taip stropiai, kad net šuns būda buvo sunaikinta ugnies!

Negavę čia mums reikalingų informacijų, skubėjome į stovyklą miške. Buvo jau pavakarys ir miško tankumyne vakaro šešėliai skubiai den-

gė aplinką nakties šydu. . . Mes skubėjome puikiai žinomais takais į stovyklavietę, širdyje nešdamiesi didelį nerimą, nes jutome, kad čia vyko lemtingi susirėmimai su priešu. . . Mūsų nujautimas neapgavo. . .

Pasiekę netoli mūsų stovyklavietės einantį miško keliuką, pamatėme, kad čia ištikrųjų būta priešo. . . Keliukas buvo išartas pravėžų, sujauktas, šalia stovintieji mažesni medeliai išvartyti ir taip iki pat stovyklos. . .

Prie pat stovyklos mes artėjome su didžiausiu atsargumu, perbėgimais ir vietomis net šliauždami. Nebuvo jau jokios abejonės, kad čia įvyko susirėmimas su raudonukais!

Mūsų stovyklavietės kalnas "tvirtovė" vakaro prieblandos tamsoje stukojo kaip koks vaiduoklis. . . Augę jo viršūnėje medžiai buvo išversti. Supę kalną minų laukai tiesiog išarti ir sumaišyti į tamsią juodžemio košę. . .

Mes netekę žado gulime ir stebim tą taip neseniai buvusį gyvą naujųjų laikų piliakalnį, dabar pavirtusį į sujauktos ir išardytos žemės gniužulą, apleistą visų, atrodo, jau niekam neberekalingą. . .

Mus supa visiška tyla. Jokio ženklio, jokio įtarimo, kad čia dar galėtų būti kur nors kokia nors gyvybė. . .

Nieko kito nelieka, kaip pasieškoti šiai nakčiai vietą nakvynėi ir sulaukus ryto, žūt-būt ieškoti kontakto su mūsų kovos draugais. . . Kas juos ištiko, kur dabar jie? . . .

Užkopiamė kalno viršūnėn. . . Visi mūsų bunkeriai išsprogdinti ir bandyti sulgynti su žeme, bet vis vien jų kontūrai stuko didelėmis kupetomis. . .

Išitinkinė, kad nieko nėra kalne, ban dome kas kart tirštėjančioje tamsoje apžiūrėti bunkerių likučius ir juose paieškoti atsakymo - kas nutiko mūsų draugus.

BUS DAUGIAU

Spaudos ir gyvenimo verpetuose ...

Ryšium su pasirodymu anoniminio (nei adreso, nei kas redaguoja) žurnalo "Nemuno Kraštas", kuris, reikia manyti, yra leidžiamas bolševikų, tai liudija ir pirmojo numerio medžiaga mūsų spaudos sąnaus palaidūno - "Vienybės" buvo sutiktas šiais žodžiais: "Žurnalas patrauklus. Nors jis terodo vien teigiamą Lietuvos gyvenimo puses, nesiekia pilno ir objek-

tyvaus vaizdo, nors, atrodo, su juo teks mums nuolat vaišintis karštu turkiškų pipirų padažu, vis tiek jo pasirodymą verta sveikinti ir linkėti jam tiesaus ilgo kelio."

Nei vienas iš lietuviškų laikraščių nesveikino šio komunistinio žurnalo pasirodymą, vien tik "Vienybė"...

STEBĖTINA IŠMINTIS ...

Kelių žmonių ratelyje, kuris vadi-

nos "Vienybės" bendradarbių suvažiavimas (garsusis Girkalis buvo patupdytas už sienos, kad jo niekas nepamatytų ir tik raštu tebuvo galima su juo susisiekti...) tūlas Vytas Zalatorius (irgi "Vienybės" bendradarbis) štai kaip paaiškino kodėl kiti laikraščiai yra pasisakę prieš "Vienybės" prosovietinę liniją: "Gal profesinis pavydas, o gal ir kitos priežastys sukėlė kai kurių lie-

tuviškų laikraščių reakciją prieš "Vienybę"..."
Jei "Vienybės" pagrindinis bendradarbis tik tiek tenusimano kodėl lietuviški laikraščiai pasisakė prieš "Vienybę"... ką gi norėti iš "Vienybės" jei joje bendradarbiauja tokie bendradarbiai...

ŠTAI KĄ KITI APIE TAI RAŠO:
Kanados "Nepriklausoma Lietuva"

Nr. 39(911) rašo:
GIRNAKALIO NERVAI NEIŠLAIKĖ
Kažkas rašė, esą, Girkalis, nors ir važiavo sovietinėmis vėžėmis, bet vis dėlto pakankamai kultūringas, saikingas ir net amerikoniškai džentelmeniškias. Bet pasirodė, kad toks teigimas, kaip ir reikėjo vaizduotis, yra perdėtas, Girkalis galėjo išsilaikyti "pusiausvyroje" kol jo niekas iš esmės, kaip tikrojo "Girkalio", nelietė. O kai buvo pastatytas taškas ant i, tuojau Girkalis paleido į darbą visus savo kietuosius girkalybės instrumentus ir savo "rimtuose" ir "saikinguose" svarstymuose nesulaikė pykčio. Ir sena tiesa sako: pyksti, reiškia tu - neteisisus... Neteisisus! Šito ir užtenka. Ir skolinimasis autoriteto iš "Draugo" čia nieko nepadės. Tegul ir įdomu, kad Girkalis griežėsi "Draugo" globos, bet jeigu Girkalis nervų neišlaikė, tai ne gi be priežasties tas atsitiko...

GIRNAKALIS VERŽIASI Į ATVIRAS DURIS

Sovietininkai, a la Girkalis, vis tebemala savo įsitikinimus apie būtinumą emigracijos ryšių su visa tauta. Toks nuolatinis malimas šio neva klausimo yra priemonė girkalams pridengti savo slaptuosius tikslus - klaidinti visuomenę ir pateisinti savo užmačias.

Juk niekam nėra nei klausimo, kad lietuvių ryšiai su lietuviais, visais, ne tik Lietuvoje, bet ir kitur gyvenančiais, yra reikalingi ir, kiek jie įmanomi, jie ir yra.

Tas pats ir su kultūriniais ryšiais. Ir kultūriniai ryšiai, kiek įmanomi, jie ir yra. Tikslai Lietuvos okupantų yra tuos ryšius suvedęs iki nulio, nes jų neleidžia. Okupantui lietuvių kultūriniai ryšiai nepagelga, todėl ir neleidžiami. Ko čia tat girkaliai veržiasi į atviras duris? Bet visai kas kita yra "mielas" "Vienybės" redakt. ir leidėjos kalbėjimasis su Lietuvos okupantu ir prelatais. Tai gi nesugretinami dalykai, kurie tikrai girkaliams atrodo tapatūs. Jeigu "Vienybės" toks pat "mielumas" lietuviams prelatams ir Lietuvos okupantui, tai apie šita juk ir eina kalba. Negalima išvaizduoti, kad Girkalis toks naivus, kad to nesuprastų ir nesuprastų savo redaktorės ir leidėjos."

Power Plant Engineer

Permanent position available to a power plant engineer with high pressure steam and refrigeration experience. First class unlimited licence required. Excellent salary and benefits. Ideal working conditions. For further information, contact:

MRS. ZELLA HARRINGTON

Personal Representative

Parke Davis & Company

2900 Plymouth Road
Ann Arbor, Michigan

Iš praeities albumo... paskutinis Nepriklausomos Lietuvos Ministeris Pirmininkas A. Merkys (dešinėje) ir pulk. Peseckas.

"LINKSMA" ŽINIA

Rinkiminiais metais čia, kaip įprasta, abi didžiosios partijos nepaprastai suaktyvina savo politinę veiklą ir tarpusavio kovą. Valdančioji partija, norėdama ir toliau išsilaikyti valdžioje, daro viską, o žada dar daugiau negu daro, kad tik ko daugiau balsuotojų patrauktų į savo pusę ir kad vėl laimėtų rinkimus.

Opozicija savo ruožtu irgi nesigaili "šiltų" žodžių valdantiems ir be pasigailėjimo juos "kedena". Didžiausi ir pagrindiniai taikiniai rinkiminėje kompanijoje, paprastai, būna užsienio politika, taikos ir karo klausimai ir ekonominė krašto gerovė.

Valdantieji įrodinėja, kad jų politika, tikslai ir siekiai visais šiais klausimais yra geri ar net geriausi ir kad jie veikia visur skina tik laimėjimus ir tt. Opozicija priešingai, - ji dažnai įžiūri ir kritikuoja valdančiųjų visus nepasisekimus bei klaidingus ėjimus be jokio pasigailėjimo. Atrodo, kad rinkiminės nuotaikos pagautas ir prez. Johnsonas kalbėdamas apie pr. metų biudžetą pranešė klausytojams ir visam kraštui "linksma" žinia, kad perėitė metų biudžetas subalansuotas tik su 8, 4 milijonais dolerių deficitu! Ir dar pridėjo, kad tai esanti gera žinia visiems šio krašto gyventojams. Ji esanti gera

dėl to, kad biudžetas buvo numatyta subalansuoti su 11 milijonų dol. deficitu...

Dauguma, žinoma, tuo ir patikės, kad čia būta geros žinios. Kaip gi kitaip, jei ponas prezidentas sako, tai tik taip ir turi būti. Tiesa, kai kurie opozicionieriai tvirtina, kad jis esąs neblogas ekonomistas, nes bepolitikaudamas tapęs net multimilijonieriumi...

Žiūrint kiek kritiškiau ir kalbamą prezidento pareiškimą, tuoj kyla klausimas, o kas gi slepiasi už tos "geros" žinios? Ponas prezidentas ne ta proga, nei vėliau nepriminė šio krašto gyventojams, kad valdžios skolos jau pasiekė 315 milijonų dolerių. Jis taip pat nepasakė, kad dolerio perkamoji galia, lyginant ją su 1939 metų perkamąja galia, dabar yra lygi tik 44 ct. Ši naujiena, atrodo, tikrai būtų daug įdomesnė ir svarbesnė, nes ji paliečia visų sluoksnių gyventojus, o ypač sunkiai uždirbtų pinigų taupytojus, pensininkus ir visus tuos kurie gyvena iš savo kuklių santaupų.

Rimti ekonomistai tvirtina, kad dabartinės administracijos "wild spending" neišvengiamai veda prie dolerio infliacijos, kuri faktinai palaipsniui ir vyksta. Aukštas iš krašto teblaukia. Jo rezervai mažėja. Užsienio kraštai jau su dideliu susirūpinimu

ir nerimu seka Amerikos finansų ir bendrai šio krašto ūkio raidą.

Nebelansuojant biudžetą - didinamos valstybės skolos, bet tuo nors ir dirbtinai sudaromas krašte ekonominio gėrbūvio įspūdis ir palaikomai valdžiai taip reikalingos rinkiminiais metais palankios nuotaikos. Išmesdama milijoniškas sumas pinigų į apyvartą, valdančioji partija tik stiprina

savo pozicijas ir sudaro tik laikinas ir labai apgaulingos gerovės krašte vaizdą. Juk visai panašiu keliu buvo prieita ir prie 1929-30 metų depresijos, kuri taip skaudžiai sukrėtė šį turtingą kraštą. Atrodo, kad demokratų administracija tokia savo finansų politika tikrai stato savo partijos politikos interesus aukščiau už valstybės.

Respublikonai tokią demokratų finansų politiką savo šių metų konvencijoje pagrįstai ir smarkiai kritikavo.

- nukelta į 8 puslapį -

NURSES - STAFF

Full or Part time - Day, Evening or night shift. For Medical, Surgical, OB. and Psychiatric.

Excellent starting salary.

Call:

LORETTO HOSPITAL
645 S. Central - MA 6-4300

Mums rašo

Gerb. p. Redaktorium,

Jūsų redaguojamame laikraštyje "LL" 1964 m. Nr. 13 buvo išspausdintas žurnalisto Alfonso Giedraičio rašinys - "Būkim budrus lietuviybės sargyboje. Bolševikų slapto desanto veikla mūsų spaudoje. Anie jau bando mus užsmaginti mūsų pačių rankomis."

Tame straipsnyje panaudota "tezių iliustracija" mūsų padangėje, Los Angeles ir apylinkėse, sukėlė sudurtimą ir tam tikrą reakciją, nes tai iliustracijai paimti du mūsų nausėdijoje žinomi asmenys - p. Stasys J. Paltus ir p. Juozas Kaributas. Abu juodu, kaip ir p. Alfonsas Giedraitis, lietuvių žurnalistų vietinio skyriaus nariai: p. Stasys Paltus netgi šio skyriaus pirmininkas. P. Stasys Paltus, kaip dabar jau yra visiškai paaiškėję, į netaktišką jo palietimą, arba, jo žodžiais tariant, skaudų įžeidimą, reagavo per skyriaus valdybą, bet rezultatu, arba reabilitacijos bei satisfakcijos, nepasiekė, todėl iš skyriaus pirmininko vietos atsistatydino ir iš viso pasitraukė iš valdybos, kurioje išdininku buvo p. Alfonsas Giedraitis. "Byla" atsidūrė visuotinėje vietos žurnalistų skyriaus susirinkime, įvykusiame 1964. 9. 26. ir buvo visapusiškai apsvaistyta. Po to priimta tokio turinio rezoliucija:

"Visuotinas Los Angeles lietuvių žurnalistų susirinkimas, susipažinęs su Stasio J. Paltaus iš skyriaus pirmininko vietos atsistatydinimo priežastim ir aplinkybėmis, paveda skyriaus valdybai atsiklausti Garbės teismą, ar žurnalisto Alfonso Giedraičio, - po jo rašinio "Būkim budrus lietuviybės sargyboje. "Įdėjimo į "Laisvąją Lietuvą" 1964. 6. 25. Nr. 13 priklausymas šiam skyriui suderinamas su prideramu žurnalistų tarpusavyje respektavimo ir darnaus gyvenimo išpareigojimas bei lietuvių žurnalistų etika, nes Alfonsas Giedraitis savo rašinyje be pagrindo ir be įrodymų šalia kitų visuomenininkų įtarė šio skyriaus pirmininką Stasį J. Paltų tarnavimu lietuvių tautos priešui, prigretindamas jį prie "rublinių desantininkų", tuo jį, Stasį J. Paltų skaudžiai įžeisdamas."

P. Alfonsas Giedraitis po rezoliucijos priėmimo pareiškė, kad jis iš skyriaus pasitraukia, ir išėjo iš susirinkimo salės.

Mano giliausiu įsitikinimu, anksčiau minėto, kad ir gerų užsi mojimų bet su tuo redakcijos nuslėptomis asmenų užgauliojimo užmačiomis, straipsnio pasirodymas Jūsų laikraštyje be tam tikro iškoregavimo laikytinas apgailėtiniu faktu.

Reiškiu pagarbą Jums

LIUDAS BALVOČIUS

Tauta nesensta

Kas gi žmogų sendina: jo metų skaičius, jo susidėvėjęs organizmas ar jo nusilpusi dvasia?

Pagaliau, - ar iš viso mes senstame, jei yra kas po mūsų gyvena?

Prisimenu tauraus lietuvių, jau mirusio Kazio Jėčiaus, buv. Pienocentro direktoriaus gyvenimiškai labai teisingą posakį: esą, jis jau užauginęs, išmokslinges, taigi "pastatęs ant kojų!" savo atžalyną, kuris savo ruožtu

sukūrė lietuviškas šeimas... Tad dabar jis esąs viskuo patenkintas, nes atlikęs savo gyvenimo užduotį ir jis esąs pasirengęs keliauti į nuolatinį poilsį, taigi į Anapilį.

Žmogus nesensta, nes jis nuolat atsijaunina savo atžalynę, savo giminėse, savo viengėniuose tol, kol skaiščioji, mūsų prosenelių garbintoji, saulėtė sklėis savo palaimingus, gyvybę skatinančius, spindulius ir tuo būdu pagelbės derlingai žemelei nutrukstančius amžius gimdyti vaistus, reikalingus tautai gyventi ir nuolat atsijauninti.

Mūsų tauta per labai daugelį šimtmečių išlaikė savo senovinę taurią kalbą, nors amžių vėtrios (ypač neprietelingų kaimynų pavydale) labai susiaurino mūsų tautos gyvenamąją erdvę. Savo senovės papročius, ypač gi natūralų (ne stambeldišką) gamtos - motinos garbinimą mūsų tauta būtų išlaikiusi, jei ne žiauri prievarta piktųjų kaimynų.

Visą pasaulio erdvę pripildęs ir valdęs Praamžius, atsiųsdamas gyvybę paskatinusią saulę, leido ir mūsų tautai sukurti savo gyvatą. Taiką ir meilę sugyvenimą skleidė Kriviai šventuose Romuvos ažuoluose, kur prabočių vėlės nuo amžių gyveno. Va dilų dainos, primindamos senolių karo žygius, diegė į jaunimo širdį meilę savo tautai ir ryžtą ginti savo prabočių palikimą. Ir daug šimtmečių mūsų sentėviai ramiai sau gyveno gintarinės jūros prieglobstyje.

Kodėl gi šiandien tu, Lietuvi, turi susenti, jei tu matai ir džiaugiesi priaugančia jauna lietuvių karta? Arba, kodėl lietuvių tauta turi susenti, jei tautos vaikai nepamiršta jos kalbos, jos papročių, jei jos atžalyno krūtinėse tebedega negęstanti ugnis - meilė ir ilgesys tėvų žemei. Ryžtas joje išsilaikyti!

Todėl mes niekuomet nenurimsime kol mūsų tauta bus sovietijos niekinama ir kankinama. Mes kovosime be atodairos už išlaisvinimą tėviškėles, tos brangios žemės, kur lietuvių tautai per tiek amžių išliko jauna, nemari.

DAUŽOGIRIS

TARRANT COUNTY HOSPITAL DISTRICT

IN FORTH WORTH, TEXAS
has excellent immediate opening for
Director of Nursing Service
Beginning salary to \$9,000 per year. Commensurate with experience and education

Medical Technologist A. S. C. P.
MALE OR FEMALE

Salary will be according to qualifications.
Registered Nurses and Licensed Vocational Nurses
All shift open Good salaries plus differentials for shift work. Conveniently located rooms and apartments to hospital. Liberal general policies in a friendly atmosphere. Expanding to 230 bed general hospital in 1965.
Wire, Write or Phone 817 WA 4-4281 before 6 P. M.
PERSONNEL DIRECTOR OR ADMINISTRATOR
1500 S. Main FORT WORTH, TEXAS

TOOL ROOM POSITIONS

We Have Openings For Experienced Men as:

TOOL & DIE MAKERS
SURFACE GRINDERS
DIE SHARPENERS

Excellent starting rate. Work in a newly completed air-conditioned tool room - the most modern in Chicago
FREE INSURANCE SHIFT PREMIUM
PLUS 2 WEEKS PAID VACATION
AND OTHER BENEFITS

Phone, write or visit Personnel Dept.
Interviewing daily 8:30 A. M. to 5 P. M.
Saturday until noon.

TEMPEL

STEEL COMPANY
MAGNETIC STEEL LAMINATIONS FOR THE
ELECTRONIC AND ELECTRICAL INDUSTRIES
5431 N. DAMEN AR 1-8828

ŠIE RINKIMAI - KOVA TARP KAIRIŲJŲ IR DEŠINIŲJŲ

Tąsa iš 3 psl.

joje buvo aiškiai pasisakęs už A. Stevensoną ir vėliau už kataliką Kennedy! Ir kaip vėliau Kennedžio politikos linija parodė, tenka pripažinti, kad Nikita neapsiriko ir matomai žinojo ką daro... Dabar jis aiškiai sto vi už prez. Johnsoną vedamos užsienio politikos liniją. Reikia manyti, kad ir šiuo atveju jis žino ką daro. Amerikos užsienio politika ir prie Johnsono formuojama to paties kairiųjų liberalų štabo, kurį sudaro: Rostow, Waskow, Wiesner, Yarmolinsky, Schlesinger, Bundy, Fulbrightas, Humphrey ir kiti.

Kairysis sparnas jau per eilę pokario metų, su išimtimi tik Dulles laikotarpi, dominavo šio krašto politiką. Tik dar niekad jis nėra buvęs tiek įtakingas ir neturėjo savo rankose tiek atsakingų postų, kaip dabar. Jie žino ką jiems padarytų Goldwateris... už tai ir veda atkakliausią kovą su juo. Jie teisingai pasveria ir žino, kad Goldwateris turi visus reikalingus neeilinio valstybės vyro ir politikos privalumus ir patyrimą. Jie

žino, kad jam netrukus drąsos ir energijos pakeisti ne tik savo partijos politinę liniją, bet ir šio krašto užsienio politikos kursą, kuris jau tikrai yra paėmęs labai pavojingą laisvei kursą.

Demokratų ir šiometį rinkimus išėjo nors ir su patraukliu, bet jau seniu ir gan nuvedėtu šūkiu: "taika ir gerovė". Nemanau, kad prezidentai Wilson, Roosevelt ar Trumanas (visi demokratų!) būtų norėję karą ar jo siekę, tačiau tuos du pasaulinius ir Korėjos karą jie buvo įveltę ir demokratiniai prezidentai juos vedė. Todėl kairiųjų motyvai ir argumentacija, norint atbaudyti kaip galima daugiau balsuotojų nuo Goldwaterio, kad jis gali sukelti karą, yra niekuo nepagrįsta propaganda.

Senatorius Goldwateris, kalbėdamas apie karą P. Vietname, yra paminėjęs, jog tam karui baigti ir jį laimėti yra keletas galimybių. Tarp visų kitų galimybių, yra ir ta, kuri siūlo panaudojimą mažo kalibro atomines bombas džiuglėse esantiems komunistų partizanams iškrapštyti ir jų tiekimo keliams atkirsti. Tačiau jis nepasakė, kad tai yra jo projektas ir kad jis turėtų būti vykdomas. Jis kaip tik išakmiai pabrėžė, kad: "Aš nemanau, kad mes naudositime bet kurį iš jų". Va, opozicija ir padarė iš to toli einančias išvadas, kad Goldwateris grąšo atominėmis bombomis. Tuo tarpu pats Goldwateris savo kalboje yra aiškiai užkencė taveš, jog jis ruošiasi būti taikos prezidentu, o ne karo.

Kai dėl ekonominės krašto gerovės, tai abi partijos ja lygiai užinteresuotos, nes tai yra gal pats pagrindinis veiksnys rinkimams laimėti ar valdžioje išlikti.

Kad demokratų nemanoma savo politikos kurso keisti, tai rodo ir jų pasirinkimas kandidato į viceprezidentus sen. H. Humphrey, kuris kaip tik priklauso radikalių kairiųjų sparnui. Jis yra kairiųjų organizacijos "Americans for Democratic Action" narys, buvęs jos pirmininkas ir vicepirmininkas.

Ponas Humphrey vienoje savo kalboje išsiskyrė šaukia, kad jei Goldwateris bus išrinktas prezidentu, ši kraštą ištiksianti nelaimė. Nors pranašauti nesime, bet sutinkame kad nelaimė visada gali ištikti, nes dirva tam sąmoningai ar nesąmoningai p. Humphrey bloko žmonių jau veikia paruošta... Tačiau daug didesnė galimybė yra, kad ši kraštą ir kitas laisvas tautas gali ištikti nelaimė, jei valdžioje pasilikis demokratų ir tokių pažiūrų žmonės, kaip kadidatas į viceprezidentus. Juk užtenka tik blaiviomis akimis pažvelgti prie ko privedė dabartiniai užsienio politikos vadovai ir jos farmuotojai Kuboje, Laose, Konge ir Vietname.

Sugebančiam sveikai galvoti ir bent šiek tiek besiorientuojančiam užsienio politikoje, yra visai aišku, kas kaltas dėl šių kraštų chaotiškos padėties. Kieno gi politika privedė Vietnamą prie pereitais metais perversmo ir nužudymo Amerikai ir apskritai Vakarams taip palankaus prezidento Diem, kuris turėjo daugumos pasitikėjimą ir vedė karą į pergalę. Kas dabar Vietname dedasi? Tikroji padėtis prieš rinkimus sąmoningai slepiama. bet kai tame nelaimingame krašte vyriausybė beveik kas savaitę keičiasi, tai apie pergalę ten galima jau tik sapnuoti... Yra žinių, kad jau slaptai vedami pasitarimai apie VI etnomo "neutralizaciją", o ką tas reiškia, manau, visi gerai žino.

Pagaliau, jeigu šiandien jau du ketvirtadalius Kongo valdo komunistų partizanai, tai kieno gi "nuopelnas"? Kas visu smarkumu šaukė, kovojo ir pagaliau privedė pašalinimą Katanagos prez. Tshombės... Šiandien gi tas pats Tshombė buvo pakviestas viso Kongo ministeriu pirmininku ir jį jau žiūrėta kaip į vienintelę vilčių išgelbėti Kongo... O demokratų valdžia išleido net 48 mil. dolerių kovai prieš Katanogje buvusį tą patį Tshombę...

Tai tik pora ryškesnių pavyzdžių prie ko veda kairiųjų "liberalų" diktuojama užsienio politika. O kas kaltas dėl pasibaisėtinos

tragedijos Bay of Pigs invazijos? O kiek žmonių buvo suvedžiota ir kiek nukentėjo dėl pažado ginti Laosą, kuris buvo negarbingai prarastas?

Manau, kad atsakymo irgi ilgai ieškoti nereikėtų... Trumpai suglaudus galima būtų pasakyti, kad ši kartą čia Amerikoje eina arši ir negailestinga kova tarp kairiųjų ir dešiniųjų

NURSES - STAFF

Full or Part time - Day, Evening or night shift. For Medical, Surgical, OB. and Psychiatric. Excellent starting salary. Call: LORETTO HOSPITAL 645 S. Central - MA 6-4300

IMMEDIATE and PERMANENT OPENINGS: For mature WOMEN - 21 years and older or COLLEGE STUDENTS FULL OR PART TIME

To do LIGHT inspection work in a new plastic container company. (OPENINGS on all 3 shifts - PLUS weekend work) GOOD WORKING CONDITIONS. FRINGE BENEFITS Why not apply or PHONE 437-5010

IVCO CORPORATION

1982 Lunt Avenue, Elk Grove Village, Illinois

AUTOMATIC PUNCH PRESS OPERATORS

OPENINGS ON 1ST, 2ND AND 3RD SHIFTS Excellent starting rates for experienced and reliable operators WILL TRAIN INEXPERIENCED MEN. FREE INSURANCE - SHIFT PREMIUM AND OTHER BENEFITS. Phone, write or visit personnel Dept. Interviewing daily 8:30 A. M. to 5 P. M. Saturday until noon

TEMPEL

STEEL COMPANY MAGNETIC STEEL LAMINATIONS FOR THE ELECTRONIC AND INDUSTRIAL INDUSTRIES 5431 N. DAMEN AR 1-8828

IMMEDIATE and PERMANENT OPENINGS: For mature WOMEN - 21 years and older or COLLEGE STUDENTS FULL OR PART TIME

To do LIGHT inspection work in a new plastic container company (OPENINGS on all 3 shifts - PLUS weekend work) GOOD WORKING CONDITIONS. FRINGE BENEFITS Why not apply or PHONE 437-5010

IVCO CORPORATION

1982 Lunt Avenue, Elk Grove Village, Illinois

Automobilio nelaimės atveju skambinkite (In case of accident call) GR 6-7777 24 hour towing service Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK PAINTING, MECHANICAL REPAIR 2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629 Savininkas - MIKAS ČESAS

JUODŲJŲ OFENZYVA - tąsa iš 1 psl.

nepilnų metų tame tik ką spindėjusia me grožiu ir tvarka dangoraižyje neliko sveikų langų, durų, turėklių, keltuvų! Iš lauko žiūrint (kas gi išdrįs eiti vidun!) šis pastatas jau atrodo šimto metų senumo...

Mano supratimu, kelias į negrų lygybę neina per baltojo lavoną... Jokia lygybė yra negalima tarp taip skirtingų savose pažiūrose ir papročiuose dviejų bendruomenių. Jos jokiais įstatymais ir jokia prievarta šiuo metu negali būti sulietos ar suartintos. Esmė nėra odos spalvoje, esmė glūdi labai skirtingoje psichologijoje. Jei kas negrą ir nudažytą baltai, jis vis vien nebūtų tinkamas ir nepribrendęs kartu gyventi su baltuoju. Kol negrų bendruomenė - masė ne pakeis savo charakterio, nemes besaikio girtavimo, vagiliavimo, muštynių nepamėgs švaros ir tvarkos, - tol bus tuščios kalbos apie kokią nors "lygybę"...

Kodėl nereikia policinių ar įstatim davystės priemonių lygybę ir sugyvenimą reguliuoti tarp kitų Amerikos tautų? Švedai puikiai sugyvena su airišiais, lietuviai su angliais, lenkai su kiniečiais ir tt. Niekam nei į galvą neateina mintis, kad kas nors galėtų išleisti "įstatymą" priverčiantį mylėti Yksą, kurio aš ar tu nemylime

Pataikavimas negrams eina iki išprotėjimo: iš vienos baltųjų mokyklos vaikai vežami už kelių mylių į juodųjų mokyklą, o iš ten į baltųjų. Koks tikslas? Kas gi tuo atsiekiama? Kodėl Amerikos tokie pat piliečiai kiniečiai ar pav. lenkai neturi tokių pretenzijų? Ar jie blogesni piliečiai už negrus? Tada pradėkime vežioti visų tautybių vaikus po visas mokyklas, tai bent turėsime puikų jomarką! Žodžiu, bausis kunkuliavimas ir žundėjimas šiandien tegirdimas tik pogrindyje... Praeis rinkimai... Tada vėl turėsime "masines" demonstracijas su naujai atsirandančiais TV aktočiais - žvaigždėmis, kuriuos mūsų vargšai policininkai turės tampyti už kojų ir rankų, kad jie taptų kankiniais ir galėtų pasirodyti televizijoje...

O jei ištikrųjų aš taip galvodamas pažeidžiu jų laisvę, o man laisvės jau iš viso nebėra - sušaudykite mane! KOSTAS JONELYNAS

LEO'S SINCLAIR SERVICE

STABDŽIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJA (Standardinė ir Automatinė), TUNE-UP'S IR MOTORŲ REMONTAS

5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St. Sav. LEONAS FRANCKUS Tel. P.Rospect 8-9533

Visų rūšių draudimas

AUTOMOBILIŲ, GYVYBES, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ, GAISRO, LIGONINĖS IR VISOS KITOS APDRAUDOS TAIP PAT LEISKITE MUMS ĮRODYTI MŪSŲ PLAČIAI ŽINOMĄ SĄŽININGĄ, PATYRUSĮ IR STROPŲ PATARNAVIMĄ NAMŲ PIRKIMUI IR PARDAVIMUI

JUOZAS BACEVIČIUS

THE TRAVELERS AGENCY & OTHERS Bonded member by the National and Chicago Board of Insurance Underwriters.

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave. Chicago 29, Ill. Val. kasdien 9-9 P.Rospect 8-2233 Šešt. ir sekm. 9-5

SIUNTINIAI | LIETUVŲ IR KITUS KRASTUS LICENCIUOTA LIETUVIŲ FIRMA

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

3212 So. Halsted St. Chicago 8, Ill. CA 5-1864 MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE 2439 West 69 St. WA 5-2737

E. ŽUKAUSKAS Didelis pasirinkimas medžiagų kostiumams, suknelėms, skarelėms, odos ir kitų prekių! Ištikinkite!

Pasipuoškite isigydami GRAZIUS RŪBUS H. SEIGAN KRAUTUVĖJE

Atsilankykite į draugišką krautuvę, kurioje savininkai ir padavėjai kalba lietuviškai. Čia rasite didžiausį pasirinkimą vėliausių fasonų vyriškus kostiumus ir paltus tokių žymių firmų kaip: "Society Brand", "Groschire", "Botany 500" ir kitų. Geriausių firmų marškiniai visų dydžių; ir kitų vyrams reikmenų.

Jaunuoliai čia ras apreištingą pradedant nuo batų iki skrybėlės. Atsilankykite tuojau, kad galėtumėt pasinaudoti didesniu pasirinkimu.

ATEJŲ TEVAS IR SŪNUS RAS ČIA TINKAMIAUSIUS RŪBUS. GALITE PIRKTI KREDITAN PATOGIAIS JUMS IŠSIMOKEJIMAIS!

H. SEIGAN

ROBAI, SKRYBELES, BATAI IR KITI REIKMENYS VYRAMS IR JAUNUOLAIMS 4630-32 South Ashland Ave. Tel. Yards 7-1272 CHICAGO 9, ILLINOIS

Laidotuvių Direktorai MAZEIKA & EVANS 6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

7-oji tusa

Kariūnui mielai sutikus su manimi susitikti šiandien vakare Metro polyje ir išgėrus po vieną-kita stikluoką, buvo bandoma pakilti kelionei namus. Pirmieji kompaniją apleido Karo Mokyklos atstovai, o kai mes keturios emėme kalbėti apie kelionę per Linksmakalnio laiptus iki Vytauto Didžiojo tilto ir toliau iki miesto, čia tuojau pasisiūlė daugiau motociklistų negu reikėjo mus keturias mergaites parvežti namo. Mano draugės greitai pasirinko šauniuosius vežėjus ir rengėsi eiti, bet aš atspirašiau visų ir pareiškiau, kad aš jau senai ketinu aplankyti Linksmakalnį ir nuo jo pasigerėti Nemuno slėnyje esančiomis grožybėmis, įskaitant ir patį Kauną, todėl atspirašiusi ir draugiu, o taip pat padėkojusi mane norėjusiomis pavežėti, atsiskyriau nuo kompanijos, prieš tai paprašiusi perduoti mano giliausius padėkos žodžius ge-

nerolui Antanui Gustaičiui, sudariusiam progą pagyventi tais nepamirštamais malonumais.

Net keli karininkai prašėsi leisti mane lydėti iki Linksmakalnio, bet aš jiems nuosirdžiai padėkojau, pareikšdama, kad aš šį kartą kaip tik noriu vienuoje pagyventi su savo patirtais išpūdžiais, kurių buvo pilna mano širdis. Ir jie mane suprato.

Kaž kada, dar Amerikoje, buvau mačiusi nebeatsimenamo dailininko paveiklo reprodukciją, kuriame buvo vaizduojamas Vytautas Didysis savo skydą ir kardą iškėlęs virš savo galvos su priesaika, kad jis atkeršys kryžiuočiams, priesaikos metu antroje Nemuno pusėje griauantiems istorinę Kauno pilį ir žudantiems jos gy-

Iš netolimos praeities

Aleksas Šemeta

nėjus. Tai didingas paveikslas, paliekantis jį mačiams didelį įspūdį. Ir toji priesaikos vieta, kaip tik ir turėjo būti ta Linksmakalnio vieta, į kurią aš kaip tik dabar buvau atvykusi.

Atėjusi iki pat skardžio, kuris stameniškai krito į Nemuno vagą ir susiradusi vietelę iš kurios aiškiai matėsi po kojomis bestūgsas Kaunas su plačia apylinkė, atsisėdau kvepiančioje žalumoje, kad galėčiau gerėtis vaidu, kurie niekuomet nedingsta, nepalikę neužmirštamų įspūdžių.

Buvo tyli vasaros dienos popietė, kuri visuomet sukelia paukščiams - dainoriams pakilią nuotaiką. Ir dabar jie buvo pačioje savo giesmės viršūnėje...

Akiratyje ieškojau istorinės Kauno pilies, kur priesaikos metu turėjo grumtis iki mirties jos gynėjai ir mi- no ieškančios akys užtiko tik šurprie griuvėsius tos didingos pilies, kurią taip narsiai gynė kunigaikštis Vaidotas su pilies gynėjais, palikęs istorijos puslapiuose ne tik gintos pilies, bet ir savo nemirštantį vardą.

Priešais, po mano kojomis, savo raudonomis plytomis aiškiai išsiskyrė istorinė Vytauto Didžiojo bažnyčia, kurią, kaip istoriniai šaltiniai nu- sako, išakęs pastatyti pats Vytautas Didysis, nes tai buvo pasižadėjęs pa- daryti, kai nesekmėje ties Vorksla totorių buvo apsuptas ir grėšė pra- žūtis, tada jis pasižadėjęs Dangaus Valdovams, jei jam bus leista iš čia pasprukti, grįžęs išakysias pastatyti Kaune bažnyčią.

Kiek pakėlus aukščiau akis, dėme- si patraukia jau nepriklausomybės dienomis pastatytoji Prisiškėlimo ba- žnyčia, kurios pavadinimas tikinčiųjų buvo giliau įsisavintas kaip Lietuvos prisikėlimo simbolis, negu biblijinis prisikėlimo supratimas.

Žilasis Nemunas čia, kaip pasako- je, apjuosia Kauną, jį pračiurles savo prieglobstin priimdamas Viliją, tą Lietuvos upelių motiną, o taip pat kalelėje pasitiktą Nevėžį ir suburto- mis jėgomis veržiasi į Baltiją, tą Bi- rutės tėviškės jūrą, prie kurios bal- tojo smėlio krantų ji praleido savo laimingąsias vaikystės ir gražiausias jaunystės dienas, kol buvo pašaukta Lietuvai duoti Vytautą Didįjį.

Tų istorinių laikų didybės prisimi- nimais užburta, savo akių žvilgsnį

sulaikiau ties Vilijos įtaku į Nemuną ir mano prisiminimų pasaulin at- klydo dar vaikystės dienomis mano senelės išmokytos dainos žodžių fra- gmentai, kurie niekuomet nebuvo ap- leidę mano galvojimo ribų. Ir jie da- bar gyvai stoji mano prisiminimuose:

"Vilija mūsų, upelių motulė, Dugna tur aukso ir veidą kaip dangų"

Bet dainuojant apie dangiškąjį Vilijos grožį, čia lygiai jautriai mini mos ir jaunos lietuvaitės ašaros:

"Jaunai lietuvei ašarėlės rieda, Kad pamylėjo kito krašto vyrą..."

Argi ištikrųjų yra nusikaltimas jaunai lietuvaitei pamilti kitatautį vy- rą? Tiesa, aš to klausimo nebuvau plačiau išsiaiškinusi anksčiau, nors mano senelė ir mano geroji motina, man yra aiškiai sakiusios, kad pamil- limas svetimtaučio bernelio yra ne- tik įžeidimas savo kilmės, bet ir gen- ties žmonių. Užtatai neveltui senelės išmokytoje dainoje dainuojama apie verkiandį jauną lietuvaite, pamilusį kito krašto vyrą.

Bet kas gi gali nurodyti kelius mei- lės ištroškusiai širdžiai, kurios gily- bės dar niekas niekaip nepatyrė? O- juk meilė kai kada gimsta labai stai- giai ir netikėtai. Todėl ir lietuvaite, mano išmanymu, nėra kalta už pamil- limą kitataučio vyro, o yra tik nelai- minga auka neramos širdies paslap- čių. Ir paskutiniai dainos žodžiai la- pai gražiai nusako tos nelaimingos lietuvaite ašaras, nors ir neduoda- nčias atsakymo į pamilusios širdies raudą.

Tačiau tradicija ir tautos išsilaiky

mo pastangos aiškiai kalba nelaimin- gosios širdies nenaudai. Ir todėl mu- ms, tautos vaikams, tos pastangos pa- sytinios ir, gal būt, būtinos. Kitaip tau- tai, kaip tokiai, liktų vien išnykimo kelias, palaidojas praeityje krauju ir prakaitu sukurtą garbingą istoriją, kultūrą, tradicijas ir papročius.

Aš negaliu dabar pasakyti, kiek va- landų aš prasvajojau besigerėdama didingais reginiais, kai staiga paste- bėjau, kad besileidžianti sauluzė bu- vo padvigubėjusi savo didžiu ir jos apšviesti medžiai dabar jau tapę il- gus, ilgas šešėlius, statydami kelią ateinančiai vasaros naktužei.

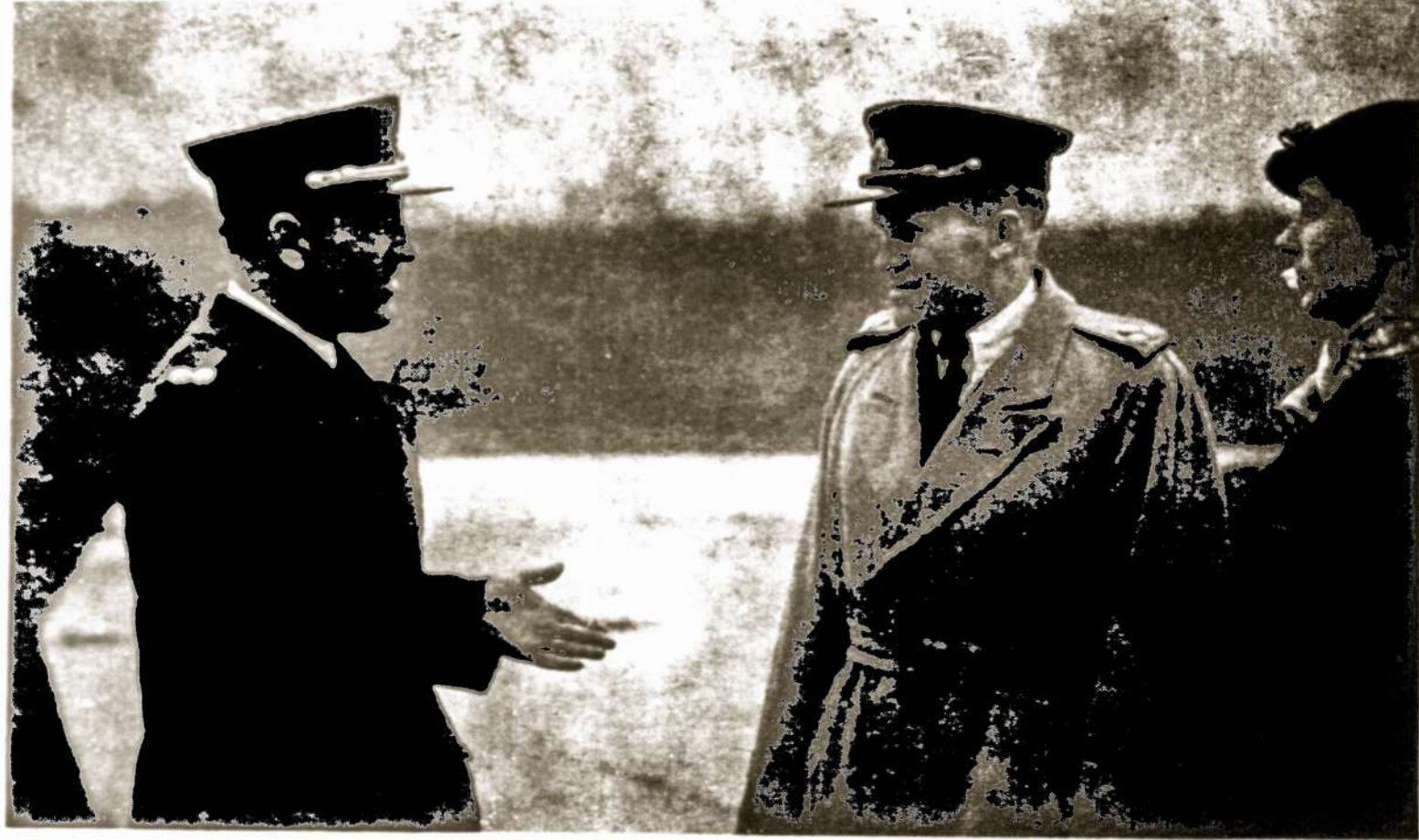
Ir lyg nematomos jėgos pakelta aš staiga pašokau nuo žemės ir gyvenda- ma pakilusiu savo gyvenimo valanda, veidu atsiskukau į besileidžiančią sau- luzę, pakėlusiu pilnu glėbiu rankas virš galvos, nematomai tautos sielai pasižadėjau:

"Lietuva, mano protėvių žemė, tu dabar gyva mano širdyje ne vien tik nano senelės pasakojimuose, bet ir patirtais gybais išpūdžiais, todėl aki- vaizdoje tavo gamtos grožybės, aš pa- sižadau išlikti tavo vardo verta tėvy- nainė ir pašvesti visas savo jėgas tavo garbei ir vardui išlaikyti!"

..... Bet man dar nebaigus studijų, Euro- jos padangė apsiniaukė karo grėsmė- debesimis ir aš, prieš savo norą, tu- rėjau apleisti universitetą ir mylimą kraštą, nes Amerikos pasiuntinys Li- tuvoje pareikalavo grįžti Amerikon.

..... Be abejo, savo pasakojimais būsiu- per toli nuėjusi ir tikriausiai pasida- riusi tamstai įkyri, todėl prašau man atleisti už moterišką plepumą, -stai- giai nutraukusi taip įdomų pasakoji- mą, pasakė belaisvė.

Pabaiga

Iš praeities albumo... Generolas A. Gustaitis (dešinėje) ir pulk. Peseckas pasikalbėjimo metu.

.....
Į SIBIRĄ ŠIANDIEN NIEKAS NETREMS UŽ LIETUVIŠKO LAIKRAŠČIO AR KNYGOS PLATINIMĄ AR SKAITYMĄ!
TAPKIME LIETUVIŠKOS SPAUDOS KNYGNEŠIAIS - KO- TOJAMS UŽ SPAUSDINTO ŽODŽIO PAPLITIMĄ!
 Paskutiniame puslapyje rasite kuponą, - užpildykite! Tai bus pirmas žingsnis didžiojoje talkoje lietuviškai spaudai!

STATEMENT OF OWNERSHIP, Management and Circulation (Act of October, 1962, Section 4369, Title 39, United States Code)
 1) Date of Filing - 9. 27. 1963.
 2) Title of Publication - LAISVOJI LIETUVA - FREE LITHUANIA.
 3) Frequency of Issue - Weekly.
 4) Location of Known Office of Publication - 911 W 32 St. Chicago 8, Ill.
 5) Location of The Headquarters or General Business Offices of The Publishers - 911 W 32 St. Chicago 8, Illinois.
 6) Names and Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor. Publisher - V. Kacinskas, -5120 So Laporte Ave, Chicago 38, ILL. Editor - A. J. Kaulenas, -911 W 32 St. Chicago 8, ILL, Managing Editor -

K. Radvila, -6829 So Maplewood Av. Chicago 32, ILL.
 7) Owner: Name - Lithuanian Rege- neration Association, President - K. Ozelis, Address- 2527 W. 45 St. Chicago, ILL.
 8) Known Bondholders, Mortgages and Other Security Holders owning or holding 1 percent or more of total amount of Bonds, Mortgages or Other Securities (If There are none so state) - NONE.
 10) This Item Must Be Completed For All Publications Except Those Which Do Not Carry Advertising Other Than The Publishers Own and Which Are Named In Sections 132, 231, 132, 232 and 132, 233, Postal Manual (Sections 4355 A, 4355 B and 4356 of Title 39, United States Code)

Average No. copies each issue during preceding 12 months	Single Issue nearest to filing date
A. Total No. Copies Printed (Net Press Run)	3,000
B. Paid Circulation	3,000
1. To term subscribers by mail, carrier delivery or by other means.	1,450
2. Sales through agents, news dealers or otherwise	750
C. Free distribution (including samples) by mail, carrier delivery, or by other means.	500
D. Total No. of copies distributed (Sum of lines B1, B2 and C)	2,700

I certify that the statements made by me above are correct and complete

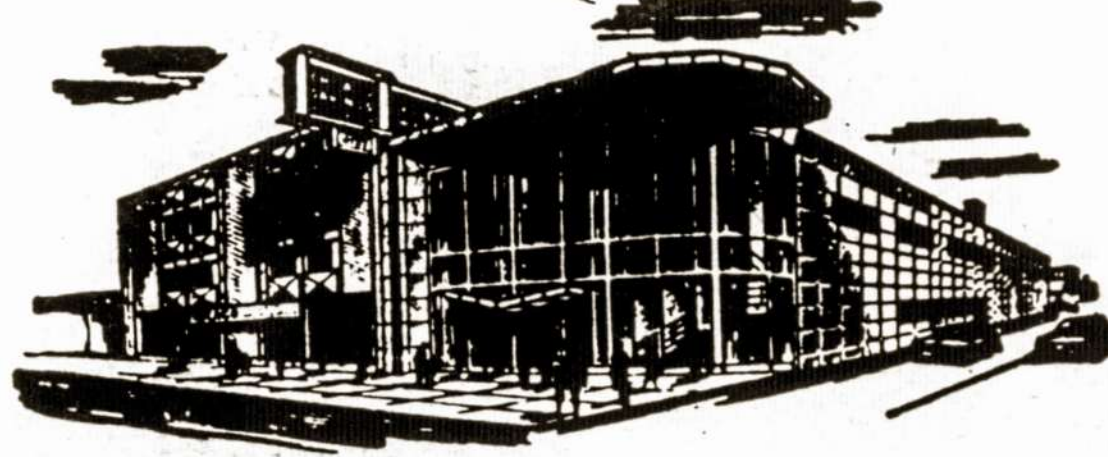
Signed: Publisher - V. Kacinskas

BRUNO KEPYKLOJE
BRUNO KEPYKLA
 KEPA LIETUVIŠKĄ DUONA
 Kas Valgo Bruno Duona Visad Žydi Kaip Arguons!
 Sav. BRUNO MACIANSKIS
 3339 So. Lituanica Ave
 Tel- CL 4-6376

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

VALANDOS:
 Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
 Antrad. nuo 9 iki 4 popiet
 Trečiad. uždaryta visą dieną
 Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
 Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
 Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

4 1/2% anticipated dividend on investment accounts

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotą. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parko apylinkės centre.
 Current Dividend up to 4 1/2%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
 6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE
PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
 Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika
 ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS	5th \$4.98	COCKTAILS MANHATTAN OR	
GERMAN BRENDRY	5th \$3.98	MARTINI kvorta	\$2.98
CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98	ZELLER SCHWARZ KATZ	\$1.29 (vokiškas vynas)
VODKA pilna kvorta	\$3.59	NAPOLEON FRENCH BRENDRY	\$3.35
KROX BRANNVIN		BORDEAUX pranc. vynas	5th \$0.98
AQUAVIT (švediška)	5th \$3.98		

Laisvoji Lietuva

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL
Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

SPALIO 10-11 d. d. Čikagoje vyks ta ALT suvažiavimas, Sherman House, kampas Clark ir Randolph St. Darbotvarkėje- suvažiavimo atidarymas, prezidiumo, sekretoriato ir komisijų sudarymas, sveikinimai, prašymai, siūlymai ir sumanymai, rezoliucijos ir sveikinimai.

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

PLB Valdybos, JAV LB Centro Valdybos, Kanados LB Krašto Valdybos, jaunimo organizacijų ir jaunimo spaudos atstovų pasitarimas sutarė:

1) Pasitarimas pritaria pasaulio lietuvių jaunimo kongresui. 2) Kongresui siūloma 1966 metų Darbo dienos savaitgalio data ir vieta Detroitas, Clevelandas ar kuris kitas JAV vidurio miestas. 3) Kongreso rengimo komitetą sudaro PLB Valdyba, ji kviečia 5 šio komiteto narius, kiti nariai jos kvietimu deleguojami JAV ir Kanados lietuvių jaunimo organizacijų.

Kongresą globoja PLB Valdyba, ir visų kraštų lietuvių bendruomenės yra prašomos aktyviai jį remti moraliai bei materialiai, kad jis kuo sėkmingiausiai galėtų atlikti tuos uždavinius, kurie tokiam kongresui skiriami. Gyvos lietuviškos dvasios jaunimo reikia lietuvių išeivijai, lietuvių tautos ir Lietuvos ateičiai. Todėl visi į darbą!

Lietuvių Fondo pagrindinio kapitalo pajamų už 1964m. paskirstymas lietuvių švietimui, mokslui ir kultūrai remti, skatinti bei ugdyti, kaip tai numatyta LF įst. 1 str. bus padarytas ateinančių metų pradžioje. Paskirstymą padarys komisija iš 3 LF narių ir 3 narių, pakviestų komisijon Lietuvių Bendruomenės.

Siūlymus ir prašymus pinigų skirstymo reikalu atsiųsti iki gruodžio 1d, LF valdybai šiuo adresu: 7243 S. Albany Ave, Chicago ILL 60629.

Visiems lietuviams po ranka turėtina knyga, - Asmenų ir Dievybių VARDYNAS. Gausus vardų rinkinys, po 4 ir 5 vardus kiekvienai dienai. Naujagimiui lengva pasirinkt tinkamiausias vardas. Kaina \$ 3. 00. Gaunama pas Anis Rūkas, 712 West 17 Place, Chicago ILL 60616. (sk)

Laisvosios Lietuvos redakcijoje lankėsi iš Detroito atvykę žurnalistai V. Selenis ir V. Mingėla.

ALFONSO GIEDRAIČIO ATSISTATYDINIMAS

Pranešu, kad š. m. rugs. 26 įvyksiamame Lietuvių Žurnalistų Los Angeles skyriaus narių susirinkime, dviešio šio skyriaus nariams puolus mane, tendencingai iškrapčius pagrindines mintis mano straipsnio "Būkime budrūs lietuviybės sargyboj", atspausdintas LAISVOJOJ LIETUVOJ š. m. Nr. 13 ir beveik daugumai sus-mo dalyvių anuos palaikius, tą pat valandą išstojau iš to skyriaus V-bos ir LŽS A. Giedraitis 64m. IX. 26.

B. Armonienės knyga, parašyta Dr. inž. A. Nasvyčio - PALIK AŠARAS MASKVOJ jau yra išversta į penkias kalbas, - ispanų, portugalų kalboje išparduota virš 400.000 egz!

Viena amerikiečių bendrovė yra

nupirkusi teisę ją išversti į 15 Azijos kalbų, tikslu informuoti tautas gyvais faktais, kas yra komunizmas.

Šio knygos santrauką davė milijoninio tiražo žurnalas LIFE. Panašiai padarė ir Olandų bei Šveicarų žurnalai.

Ohio kongresmanas Dod pareikalavo kongrese, kad ši knyga būtų patiekta užsienio kraštuose esančioms Amerikos informacijos agentūrų bibliotekoms. O Amerikiečių klubas - Family Reading Club yra pasirinkęs šią knygą kaip 1962m. geriausią leidinį ir yra išplatinęs 500.000 egz.

Netenka abejoti, kad kiekvienas tos knygos egzempliorius yra atskira bomba į Maskvos komunistų tvirtovę

Rugsėjo 26d. New Britain Conn. įvyko LSB Atlanto Rajono vadovų suvažiavimas, kuriame buvo pakviesti ir skautų tėvų-rėmėjų atstovai bei pavieniai rėmėjai. Be kitų reikalų, buvo svarstomas ir nuolatinės stovyklavietės įsigijimo klausimas. Buvo nutarta, kad nuosava stovyklavietė yra būtina reikalinga, nes per pastaruosius 15 metų su stovyklom buvo bastomasi po įvairias vietas ir už kiekvieną vis brangiau mokėta, o už sumokėtus pinigus vis mažiau gaut. Čia pat buvo išrinkta 3 asmenų k-tas iš inž. J. Butkaus, inž. V. Liobio ir L. Siemaškos. Paskyrus po vieną Sėsėrijos ir Brolijos atstovą, susidarys pastovus 5 asmenų komitetas, kuriam talkinin kaus po vieną tėvų-rėmėjų atstovą iš kiekvienos vietovės. Lėšos numatoma sukelti ruošiant vakarus, koncertus bei privačiomis geros valios aukomis. Čia pat suvažiavimo metu pulk. Šova pažadėjo \$ 500, Waterbury draugovės draugininkas ir p. Monkus po \$ 200, taip kad ten pat jau susidarė virš \$1.000 pasižadėjimais.

Reikia tikėtis, kad skautų tėvai ir senesnieji skautai-veteranai neliks abejingi šiam reikalui ir įsijungs į šį kilnų ir svarbų vaju.

Dr. MINDAUGAS S. KAULĖNAS dirbęs Londono Universitete, š. m. spalio 2 d. atvyko į Ameriką ir dirbs Massachusetts Universitete.

„Linksmas“ žinia

- tąsa iš 5 puslapio -

Jie pasižadėjo, jei laimės rinkimus, tuoj sumažinti bent 5 milijonais valstybės išlaidas, išlaikyti dolerio pastovumą.

Šia proga galima žvilgtelėti ir į Chicago miesto ekonominę politiką, kurią veda jau eilę metų irgi demokratų. Paskutiniaisiais metais, o ypač šiemet, šio didmiesčio valdovų išlaidumas tiesiog nepaprastas. Matomai dėl derinimosi prie bendros visame krašte demokratų vedamos finansų politikos.

Chicago miesto gyventojai turėjo progos plačiai iš spaudos patirti, kas dedasi šio miesto savivaldybėje, kaip "taupiai" ten tvarkomi miesto finansai. Šių metų pradžioje net kelis mėnesius iš eilės nuolat buvo dedami ilgi ir išsamūs bei gerai argumentuoti straipsniai-pranešimai, nurodant net pavardes, kam ir už kokius atliktus darbus ar visai neatliktus kada ir kiek buvo išmokėta. . . Tarp kitų labai keistų pozicijų, pav. vien viršvalandžiais į mėnesį vienam darbininkui buvo išmokėta net \$400! Neretai mokami viršvalandžiai ir tokiems, kurių jie visai nedirbo. Korespondentas nurodo, kad vienam buvo išmokėta \$140 už viršvalandžius, kurių jis visai. . . nedirbo! Tuo laiku jis buvo

toli nuo Chicago, -atostogose.

O tokių neleistinumų yra šimtai. Kai pagalvoji, jei tokie dalykai iš-eitų aikštėn kuriame nors kitame krašte, tokie ponai valdžioje ilgai neišsilaukių, nežiūrint to, kad jie ir yra rinkti pareigūnai. Čia, - niekas tuo per daug nenustebo.

Atrodo, kad žymiai daugiau galėtų būti sutaupyta mokesčių mokėtojų pinigų, gal net nereikėtų kas met kelti nuosavybės mokesčius, jei tik miestu ponai taupiau ir sąžiningiau tvarkytų miesto finansus.

Čia suminėtas pavyzdys rodo, kad demokratai pasižymėjo per šiuos paskutiniuosius kelerius metus nepaprastu išlaidumu ne tik federalinėje valdžioje būdami, bet tą patį daro ir steigių ir miestų savivaldybėse, jei jos yra demokratų rankose, nes tokia jau yra jų partijos politika.

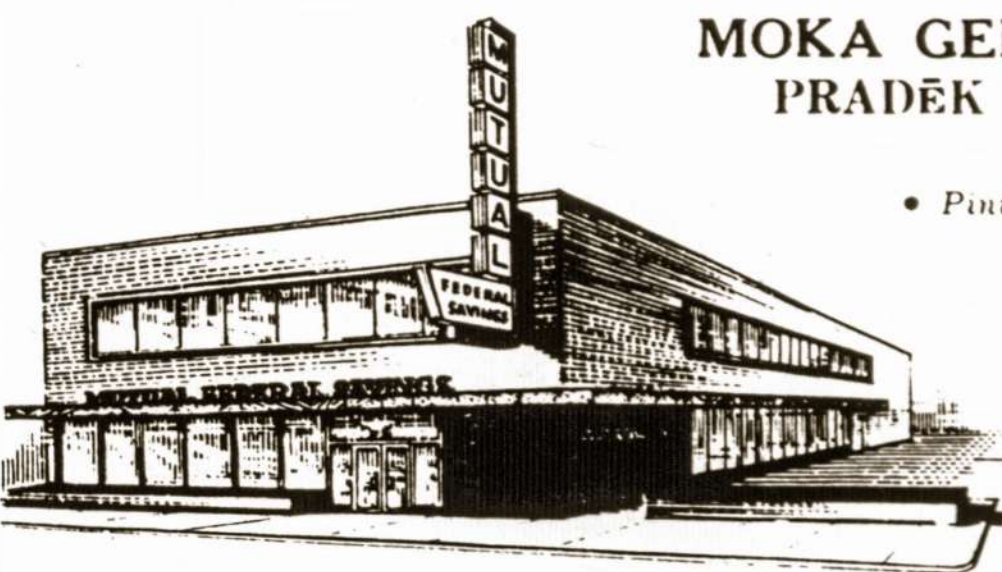
Deja, rimti ekonomistai pranašauja, kad toji ekonominė politika yra klaidinga ir kad jau ateinančiais metais galima laukti ekonominio atoslūgio ir krašto ūkyje rimtų negalavimų pirmųjų simptomų. Todėl tos "geros" žinios neužilgo gali virsti labai liūdnomis.

LYGUMŲ JONAS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia rizikuoti. Jūs galite atsukti pinigus, nes mes apmokam visą jūsų persiuntimo išlaidas.

• Debitinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Ne vien duona žmogus yra gyvas!

KUPONAS: prašau mane iškirpti ir užpildžius pasiųsti Laisvosios Lietuvos Administracijai. Ačiū!

SIUNČIU \$ 5 metinei prenumeratai (Naujiems skaitytojams prenumeratos pradžia skaitoma nuo laiško gavimo dienos) SIŪSKITE laikraštį šiuo adresu:

PAVARDĖ

Nr. ir gatvė

MIESTAS VALST. ZONA

MOTERIMS IR VYRAMS
Galvos odos ir plaukų priežiūra
Speciali formula
1-25849

JIB išgydo pleiskanas, šašus, niežėjimą, plaukų slinkimą; greičiau natūralių plaukų spūtvę. JIB vartodamas nenuplėksi ir nepažeis - 100% garantija. JIB 8 uncių užtenka 16 savaičių. PPD - \$5.50, jei COD - plus 50 c.

Siunčiame paštu ir į visus laisvus kraštus: siųskite Money Order ir apmokėkite siuntimą.

JIB LABORATORIJA,
1437 So. 49th Ave. ir
Drugstore, 5000 W. 16 St.
abu Cicero, Ill., 60650.